

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME
DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIEN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van decreet over Vlaamse Parken en algemene landschapszorg
- Tweede principiële goedkeuring.

Samenvatting

Het voorliggend ontwerp van decreet voorziet de basis voor een transversaal landschapsbeleid en is opgevat als een kaderdecreet. Als herkenbare exponenten van een meer geïntegreerd landschapsbeleid wordt een decretale basis voorzien voor de Vlaamse Parken. Deze bestaan uit de Nationale Parken Vlaanderen en de Landschapsparken. Tevens wordt voor deze statuten een beheersstructuur voorzien en wordt de basis gelegd voor erkenning en subsidiëring van deze structuren. Daarnaast worden de regionale landschappen uit het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu gehaald en ondergebracht in dit decretaal kader. Bovendien wordt de basis gelegd voor de toekomstige uitbreiding van het instrumentarium voor algemene landschapszorg.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

In het Regeerakkoord 2019-2024 van de Vlaamse Regering werd voorzien in het opzetten van een volwaardig en transversaal landschapsbeleid. Tevens is de oprichting van Vlaamse parken als doelstelling opgenomen. Het voorliggend ontwerp van decreet voorziet een aanzet voor een transversaal landschapsbeleid en is opgevat als een kaderdecreet. Gezien de regionale landschappen bij uitstek instanties zijn die uitvoering geven aan transversaal landschapsbeleid wordt deze figuur uit het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu gehaald en ondergebracht in dit decretaal kader. De tekst uit het Natuurdecreet krijgt een actualisatie. Als herkenbare exponenten van een meer geïntegreerd landschapsbeleid wordt eveneens een decretale basis voorzien voor de Vlaamse Parken. Deze bestaan uit de Nationale Parken Vlaanderen en de Landschapsparken. Er wordt voor deze statuten een beheersstructuur voorzien en de basis wordt gelegd voor erkenning en subsidiëring van deze structuren. Op een later moment kan deze titel uitgebreid worden met nieuwe stimulerende instrumenten voor een transversaal landschapszorg zoals de organisatie en ondersteuning van duurzame gebiedscoalities, landschapskwaliteitsdoelstellingen of andere instrumenten voor de implementatie van de Europese Landschapsconventie of Biodiversiteitstrategie 2030.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De inhoudelijke voorbereiding voor de oproepen Landschapsparken en Nationale Parken Vlaanderen van april 2021 kan beschouwd worden als voorbereiding voor de wettelijke verankering van beide parkstatuten. Tijdens de voorbereiding van deze oproepen zijn diverse belanghebbenden geraadpleegd.

- bilateraal overleg op diverse momenten met vertegenwoordigers van enerzijds respectievelijk ANB en VLM als organiserende instantie en anderzijds vertegenwoordigers van Natuurpunt vzw, Landelijk Vlaanderen, Boerenbond en Algemeen Boerensyndicaat (tijdens de voorbereiding van de oproepen en na lancering van de oproepen);
- toelichting en bespreking tijdens met de Gewestelijk Overleg Instantie (GOI), op 30 september 2020 en 13 april 2021;
- Forum Landschapsparken op 7 oktober 2020 voor geïnteresseerden. Hierbij werden de eerste ideeën gepresenteerd en konden vragen en suggesties ingebracht worden. Hieraan namen onder meer vertegenwoordigers van Landelijk Vlaanderen, Boerenbond, Natuurpunt, regionale landschappen, toeristische organisaties, provincies en gemeenten deel.

Er is een consultatieronde georganiseerd om de inhoud en structuur van het decreet toe te lichten en te bespreken tussen 3 juni 2022 en 23 juni 2023 via bilateraal overleg met Natuurpunt, Landelijk Vlaanderen, Algemeen Boerensyndicaat, Boerenbond, Vlaams overleg van Regionale Landschappen, Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten en de Vereniging van de Vlaamse Provincies. Aandachtspunten en suggesties werden verwerkt in dit ontwerp van decreet. Daarnaast werd over de overheveling van de decretale bepalingen over de regionale landschappen uit het natuurdecreet naar dit decreet een vertegenwoordiging van de regionale landschappen geraadpleegd op 9 november 2020.

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2022/274 van 12 juli 2022.

Er dient geen RIA opgemaakt te worden aangezien het regelgeving betreft waar geen vrije beleidsruimte is. Aangezien het opzetten van een transversaal landschapsbeleid als doelstelling in het regeerakkoord werd opgenomen, werden de beleidscontouren reeds vooraf goedgekeurd.

Op 21 oktober 2022 keurde de Vlaamse Regering het ontwerp van decreet een eerste keer principieel goed.

Het advies van de VTC werd verstrekt op 8 november 2022 en heeft het nr. 2022/104. Het advies gaat als bijlage 1.

De VTC oordeelt dat het voorgelegde ontwerp van decreet voldoende waarborgen zou kunnen bieden op voorwaarde dat een aantal bijkomende elementen bijkomend worden geïmplementeerd:

“III. BESLUIT

40. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- *de memorie aanpassen in verband met de rechtvaardigingsgrond (luik 2);*
- *de bewaartermijnen verantwoorden (luik 5);*
- *de VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke de nodige maatregelen te nemen betreffende de juistheid van de gegevens (luik 6).”*

1) Kwaliteit van de regelgevende grondslag

De VTC adviseert de memorie aan te passen met de rechtvaardigingsgrond vermeld in het advies onder punt 8: .

“2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

8. Artikel 27 § 1 van het Ontwerp bepaalt in dat verband dat de verwerkingsverantwoordelijke de persoonsgegevens, vermeld in artikel 28, verwerkt voor het uitvoeren van een wettelijke verplichting en voor een taak van algemeen belang en in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag, in de zin van artikel 6, lid 1, c) en e), van de algemene verordening gegevensbescherming. De memorie geeft evenwel geen verdere uitleg. Het lijkt eerder te gaan om een taak van algemeen belang, waar het dossierbeheer betreft. De VTC beveelt aan om de memorie op dat punt aan te passen.”

Repliek: de memorie werd op punt dit aangepast.

2) Minimale gegevensverwerking

Onder punt 31 vraagt de VTC om de bewaartermijnen bepaald in artikel 30 van het ontwerpdecreet verder te verantwoorden in de memorie. De VTC kan dan ook niet nagaan of één en ander in overeenstemming is met de minimale gegevensverwerking en maakt voorbehoud wat dat betreft:

“31. Wat de bewaartermijn betreft, wordt deze bepaald in artikel 30 van het Ontwerp als volgt :

De verwerkingsverantwoordelijke bewaart de persoonsgegevens verwerkt voor de doeleinden bepaald in artikel 26, §1, gedurende de volgende termijn:

indien een aanvraag tot erkenning of subsidie wordt goedgekeurd, zolang de erkenning geldt of de subsidie loopt, en tot 1 jaar na afloop van de erkenning of de subsidie; indien een aanvraag tot erkenning of subsidie wordt afgewezen tot 1 jaar na de afwijzingsbeslissing.

In afwijking van paragraaf 1, indien een rechtsmiddel wordt ingesteld tegen een beslissing zoals bedoeld in paragraaf 1, verwerkt de verwerkingsverantwoordelijke de persoonsgegevens zolang er geen definitieve, in kracht van gewijsde gegane en uitvoerbare beslissing is genomen over het rechtsmiddel.

De verwerkingsverantwoordelijke bewaart de persoonsgegevens verwerkt voor de doeleinden bepaald in artikel 26, §2, gedurende de erkenning van een Vlaams Park en tot 10 jaar erna.

De verwerkingsverantwoordelijke bewaart de persoonsgegevens, verwerkt voor de doeleinden, vermeld in artikel 26, §3, gedurende de erkenning van het regionaal landschap en tot 10 jaar erna.”

Repliek: de memorie wordt op het vlak van de motivering van de bewaartermijnen van persoonsgegevens aangepast.

3) Juistheid

De VTC beveelt aan de verwerkingsverantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen neemt:

“Juistheid

32. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d), AVG).

33. *Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen neemt.*"

Repliek: Artikel 27, §2, 4° bevat dienaangaande wel bepalingen:

"Artikel 27, § 2, 4°. De verwerkingsverantwoordelijke verwerkt de persoonsgegevens onder de volgende voorwaarden:

4° de persoonsgegevens zijn juist en als dat nodig is worden ze geactualiseerd."

4) Verantwoordelijkheid

Verder adviseert de VTC onder punt 19 om na te gaan of een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling zoals bedoeld in artikel 35 van de AVG dient uitgevoerd te worden:

"4) Verantwoordelijkheid

19. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moeten nagaan of het uitvoeren van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (GEB - artikel 35 AVG)5 voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is."

Repliek: Overeenkomstig artikel 35 van de AVG zullen de verwerkingsverantwoordelijken vóór de verwerking van persoonsgegevens, nagaan of een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling moet worden uitgevoerd indien de verwerkingen een hoog risico zouden inhouden voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen. Deze beoordeling zal in dat geval worden voorgelegd aan de VTC.

Het advies van de VVP werd verstrekt op 18 november 2022. Het advies gaat als bijlage 2.

Het advies kwam tot stand op basis van input vanuit de 5 provinciebesturen. Tevens werd er afgestemd met de Koepel van de Regionale Landschappen en de Bosgroepen.

Om rekening te houden met de door de VVP gemaakte opmerkingen wordt het ontwerp van decreet aangepast aan sommige punten van de VVP. De voornaamste punten uit het advies worden als volgt beoordeeld:

- **Algemeen onderschrijft de VVP de stelling dat landschap overal is en meer is dan alleen maar de open ruimte.** De VVP vindt het dan ook opmerkelijk dat inhoudelijk de bepalingen rond de Nationale Parken/Landschapsparken volledig los lijken te staan van de bepalingen die gaan over de regionale landschappen. De meerwaarde of de noodzaak om beide in één decreet te zetten, zoals besproken in punt 15 van de impactanalyse, p.6 memorie van toelichting (MV) is daardoor op dit moment niet duidelijk. Zo zou het minimaal 'logisch' zijn dat een regionaal landschap, omwille van integratie en afstemming kan deelnemen aan de governance van een parkbureau Nationaal - of Landschapspark. Mogelijk zijn er nog andere maatregelen die genomen kunnen worden om de beleidsafstemming, ifv integrale landschapszorg, te bevorderen tussen de drie beleidsinstrumenten: regionale landschappen, Nationale- en Landschapsparken.
→ **Het lijkt voor de VVP ook logischer om het ontwerp van decreet aan te vatten met de bepalingen inzake de regionale landschappen als instrument voor de algemene landschapszorg en nadien verder op te bouwen richting de Nationale - en Landschapsparken.**

De VVP wil benadrukken dat de Regionale Landschappen een centrale en gebiedsdekkende rol opnemen in algemene landschapszorg. Dit komt volgens de VVP momenteel niet

voldoende in het decreet naar voor. Er lijkt een te strikte inhoudelijke opdeling gemaakt tussen regionale landschappen en Vlaamse Parken.
→ VVP pleit er dus voor om het decreet te laten starten met de Regionale landschappen en daarna over te gaan tot de omschrijvingen en artikels die focussen op de Vlaamse parken.

Repliek: De volgorde van de bepalingen van het decreet houdt geen hiërarchie in en doet geen afbreuk aan het belang van de regionale landschappen noch de verhouding van de Regionale Landschappen t.o.v. de Vlaamse Parken.

Er wordt gevraagd naar een link tussen regionale landschappen en Vlaamse Parken. De regionale landschappen en Vlaamse Parken worden in het decreet bewust uiteengehouden in aparte titels gezien de eigen finaliteit van de instrumenten. Desalniettemin is er link tussen regionale landschappen en de Vlaamse Parken. Zo kan een regionaal landschap bijvoorbeeld participeren in een parkbureau of de opdracht van een parkbureau op zich nemen.

- De VVP ziet een juridische onzekerheid ontstaan door het bijstellen van de criteria.
 1. Zie ambitie type 4-natuurbeheerplan wordt verbreed naar type 3 of 4 - art.4§1.
 2. Zie mogelijkheid tot afwijken van minimale oppervlakte van 10.000ha – mits voldoende onderscheidend - art 4§1.

→ Nieuwe kandidaten of kandidaat-indieners, die in de eerste ronde niet werden geselecteerd zouden zich via juridische weg kunnen aandienen.

Repliek: We nemen akte van de opmerking. We wensen toe te voegen dat er voor bestaande kandidaten een overgangsregeling werd uitgewerkt.

Wat betreft de mogelijkheid tot het afwijken van de minimale oppervlakte, dienen de criteria nog verder te worden uitgewerkt door de Vlaamse Regering. Voor de lopende oproep zijn deze dan ook niet relevant.

- De VVP is het ermee eens dat de Vlaamse parken erkende gebieden zijn. Wat de Regionale Landschappen betreft gaat de erkenning eerder naar een samenwerkingsverband dat in een gebied actief is ter bevordering van de landschappelijke ontwikkeling en gebiedseigen kwaliteiten. In die zin is de alinea op pagina 5 in de 'nota aan de Vlaamse Regering' niet volledig correct:

Repliek: Deze passage werd geschrapt uit de nota.

- De VVP merkt op dat, aangezien de Regionale Landschappen en de Intergemeentelijke Onroerendergoeddiensten (IOED) beide landschapszorg in hun takenpakket hebben en zich beiden toeleggen op de realisatie van flankerende of gelijkaardige doelstellingen, het aangewezen is dat hun takenpakket op elkaar wordt afgestemd en dat deze afstemming ook gebeurt bij het formuleren van de gezamenlijke missie waarbij ook nog andere organisaties, instanties. ... betrokken zijn. Dit om een wildgroei aan begeleiding, adviezen, initiatieven te vermijden.

Repliek: Het klopt dat beiden landschapszorg in hun takenpakket hebben. De regionale landschappen focussen daarbij op een transversale benadering, de IOED's werken eerder sectoraal.

De opdracht van de IOED's is ook ruimer dan enkel landschapszorg. De IOED's ondersteunen de gemeenten in hun werkingsgebied bij het uitwerken en uitvoeren van een gezamenlijk onroerenderfgoedbeleid. Een intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst of IOED kan ook bepaalde taken over onroerend erfgoed voorbereiden of opnemen voor de aangesloten gemeenten. Essentieel daarbij is een gezamenlijke beleidsvisie en een gezamenlijk plan van aanpak voor het behoud, gebruik en de herbestemming van het onroerend erfgoed in het werkingsgebied, complementair aan het Vlaams onroerenderfgoedbeleid. Daarnaast ondersteunen ze de erfgoedgemeenschappen in hun werkingsgebied en creëren ze een lokaal draagvlak.

Binnen de opdracht van de IOED is het belangrijk om de nodige afstemming te zoeken met de regionale landschappen.

Hoewel de opmerking inhoudelijk begrijpelijk is, behoort de afstemming van de IOED's niet tot de scope van het decreet.

- **De VVP merkt op dat de term 'lokale besturen' op verschillende manieren wordt ingevuld:** soms enkel gemeenten, soms volgens het Bestuursdecreet (waaronder ook de provincies vallen). Mogelijks kan dit opgevangen worden door in art 2 van het ontwerp van decreet een begripsomschrijving voor 'lokale besturen' op te nemen en terminologie consequent toe te passen in het ontwerp van decreet.

Repliek: In het decreet zal consequent ofwel de term "gemeente" als bedoeld in artikel 1, 3, 5°, a) van het Bestuursdecreet worden toegepast of de term "lokale overheden" als bedoeld in artikel 1, 3, 5°, a) en c) (gemeenten en provincies) van het Bestuursdecreet.

- **Toerisme:** de opname van de regionale landschappen in het ontwerp van decreet maakt dat hun bevoegdheid wordt uitgebreid met toerisme. Toerisme is een beleidsmaterie die in de interne staatsvorming aan de provinciebesturen werd toegewezen. De in het witboek opgenomen uitzonderingen op deze regel laten niet toe dat een Vlaams decreet opdrachten voor toeristische maatregelen neerlegt bij de Regionale Landschappen. Dat moeten de provincies kunnen bepalen (artikel 19 decreet)

Repliek: De verwijzing naar het bevorderen van de toegankelijkheid van het landschap door de regionale landschappen door middel van toeristische maatregelen wordt geschrapt in artikel 19, tweede lid, 2°, van het ontwerp van decreet.

- **Erkenning:** De VVP vraagt uitdrukkelijk de huidige bevoegdheid met betrekking tot de erkenning van de regionale landschappen te behouden. Deze provinciale bevoegdheid is een afspraak gemaakt in het kader van de interne staatsvorming en het behoud van de provinciale bevoegdheid staat de doelen van het decreet om tot een transversaal landschapsbeleid te komen niet in de weg.
→ De provincies zijn het dan ook niet eens met de passage uit de nota aan de Vlaamse Regering dat 'De rol van de lokale en provinciale besturen bij de regionale landschappen wordt niet gewijzigd' (deel D impact op de lokale en provinciale besturen). Het behoud van de bevoegdheid stelt de provincies ook in staat om de huidige taakstelling uit het Natuurdecreet om de optimale samenwerking en synergiën met de Bosgroepen te bevorderen, verder uit te werken. Een taakstelling die de doelen van een transversaal landschapsbeleid ten goede komt. Het lijkt logisch naar maatwerk, logistiek, ...om de bevoegdheden erkenning, opvolging en coördinatie niet te splitsen.

Repliek: Het overhevelen van de erkenning van de regionale landschappen van de provincies naar de Vlaamse Regering is een politieke beleidskeuze die gemaakt werd in dit decreet. Er worden geen wijzigingen doorgevoerd aan de rol van de provincies. In artikel 22 van het

ontwerp van decreet wordt bepaald dat de Vlaamse Regering de regionale landschappen erkent op voordracht van de provincies.

- **Artikel 2:** De VVP wil graag dat er een definitie “lokale besturen” wordt opgenomen.

Repliek: ‘Lokale besturen’ wordt vervangen door een verwijzing naar de term ‘lokale overheden’ zoals bepaald in artikel 1.3, 5°, a) en c), van het Bestuursdecreet, zodat zowel de gemeenten als provincies worden gevat wanneer dit zo bedoeld wordt.

- **Parkbureau:** De VVP vraagt met aandrang om de creatie van een aparte rechtspersoonlijkheid als verplichting te herbekijken. Om bestuurlijke “verrommeling” of “verzwaring” te vermijden is het wenselijk de optie open te houden dat een Parkbureau ingebed wordt in een bestaande rechtspersoon waarvan de statuten en structuren voldoen aan de doelen en vereisten van dit ontwerp van decreet.

Repliek: de optie die gevraagd wordt bestaat reeds, dus behoeft geen wijziging

- **Artikel 4, §3: Introductie van de term ‘zelfrealisatie’.** De provincies vragen verduidelijking over het parallelle traject en de vermelde hindernissen waarvan sprake in de Memorie van Toelichting bij dit artikel.

Repliek: Er dient een onderscheid gemaakt te worden met de definitie van ‘zelfrealisatie’ in het onteigeningsdecreet om verwarring te vermijden. Zelfrealisatie wordt niet gezien als verplichte eerste stap, maar het gaat eerder om een ‘streven naar’ zelfrealisatie.

- **Artikel 5:** De VVP wenst te benadrukken dat een Vlaams park een instrument is dat bottom-up door de gebiedscoalities wordt uitgewerkt. Het bepalen van nadere regels voor de inhoud van de doelstellingen **dient te gebeuren in overleg met en door de betrokken gebiedscoalities van de erkende Vlaamse Parken**. De provincies wensen deze wijziging opgenomen te zien in dit artikel.

Repliek: Bij het uitvoeringsbesluit wordt ook advies gevraagd aan de VVP. Het lijkt ons niet wenselijk om het gevraagde toe te voegen in artikel 5 van het decreet, aangezien dit beter in het uitvoeringsbesluit wordt bepaald. Bovendien is het vreemd dat organisaties die een erkenning voor een gebied ambiëren de eigen doelstellingen bepalen.

- **Artikel 6:** De VVP vraagt bijkomende verduidelijking bij artikel 6. Nu kan geïnterpreteerd worden dat bij grensoverschrijdende gebiedscoalities, slechts figuurlijk ‘1 ha’ Nationaal – of Landschapspark voldoende is in het betrokken land of gewest om aan de criteria van dit artikel te voldoen. Graag een heldere duiding van hoe dit moet geïnterpreteerd worden.

Repliek: Deze opmerking omvat een correcte interpretatie. Er werd in het decreet geen minimumoppervlakte bepaald om als ‘grensoverschrijdende gebiedscoalitie’ gezien te worden.

Het voorbeeld uit de opmerking is theoretisch mogelijk, maar wij zien geen noodzaak om hier regels over te bepalen. Immers gebeurt er steeds voorafgaand aan de erkenning een inhoudelijke afweging dossier per dossier.

- **Artikel 8:** De VVP vraagt een toevoeging in dat artikel van provinciebesturen.

Repliek: Hiervoor verwijzen we naar de repliek bij het eerdere artikel 2 en onder de algemene opmerkingen van de VVP .

- **Artikel 10:** De VVP vraagt de toevoeging dat een gebiedscoalitie ook zelf de erkenning kan teruggeven.

Repliek: Theoretisch is de teruggave van een erkenning steeds mogelijk na formeel verzoek van de gebiedscoalitie. Dit dient dan ook niet specifiek bepaald te worden in het decreet. Wanneer een park niet meer voldoet aan de erkenningsvoorwaarden, zoals wanneer er geen parkbureau meer is dat het management van het park opneemt, dan kan via de sanctieregeling conform art. 25 de erkenning ingetrokken worden. Het 'teruggeven' van een erkenning kan dus simpelweg door ervoor te zorgen dat er niet meer voldaan wordt aan één van de voorwaarden.

- **Artikel 12:** De VVP vraagt een toevoeging in dat artikel van provinciebesturen.

Repliek: Hiervoor verwijzen we naar de repliek bij het eerdere artikel 2 en onder de algemene opmerkingen van de VVP.

- **Artikel 12:** De VVP heeft enkele vragen ter verduidelijking of aanpassing:

- 1) In functie van afstemming toevoegen van regionale landschappen als mogelijk lid van de AV en het bestuursorgaan
- 2) Art. 12§2: 2° Leden die benoemd zijn op voordracht van publieke of particuliere beheerders met terrein gelegen in...: oplijsting verwijst naar landbouworganisaties, erfgoedverenigingen... die niet of zelden terreinen hebben en zijn ook niet altijd betrokken bij het beheer van terreinen. Maar uiteraard zijn dit allemaal belangrijke stakeholders – horen misschien beter thuis bij '3° actoren wiens medewerking nuttig is...'.
3) Als er staat dat 'het bestuursorgaan' evenwichtig moet bestaan uit... heeft men het dan over de Algemene Vergadering of de Raad van Bestuur?
- 4) De rol van de Vlaamse administraties in de Parkbureaus wordt nergens in het ontwerp van decreet gedefinieerd. Kunnen Vlaamse administraties in bestuursorgaan zitten van organisaties die ze zelf moeten beoordelen? Of kunnen ze erin zetelen als 'niet stemgerechtigd lid'?

Repliek: (1) Een regionaal landschap kan in het bestuursorgaan van het parkbureau zetelen, dit heeft geen expliciete vermelding.
(2) De oplijsting van organisaties wordt verplaatst naar artikel 12, §2, 3°. (3) Het bestuursorgaan is gebruikt als generieke term waarbij voor elke rechtsvorm apart bekeken kan worden wat overeenkomstig de toepasselijke regelgeving voor die rechtsvorm onder bestuursorgaan dient begrepen te worden.
(4) De entiteiten van de Vlaamse overheid die ook terreinbeheerder zijn, zijn gevat door artikel 12, §2, 2°, verder zal de Vlaamse overheid niet formeel deelnemen aan het bestuur van een Vlaams Park.

- **Artikel 13:** Dit artikel stelt dat het parkbureau uiterlijk op het ogenblik van de erkenning ervan wordt opgericht. De VVP acht het niet realistisch dat gebiedscoalities dat al gaan doen, nog voor ze weten of ze ook effectief erkend zullen zijn. Hiervoor stelt de VVP 2 oplossingen voor:

- 1) Een periode inlassen tussen de 'goedkeuring/selectie' van een Vlaams Park en de effectieve erkenning (incl. oprichting rechtspersoonlijkheid) ervan;
- 2) Na selectie/ erkenning een tijdsvenster voorzien waarin werk gemaakt kan worden van de effectieve oprichting van de rechtspersoonlijkheid.

Repliek: Dit is een terechte opmerking, in art. 13 wordt een overgangstermijn van zes maanden na de erkenning voorzien.

- **Artikel 17:** Bij de financiering en de inbreng van de lokale overheden vragen de provincies een verduidelijking betreffende de inbreng van personeel en infrastructuur. Wordt dit eveneens beschouwd als de inbreng van de lokale overheid bij het realiseren van de minimale 20% cofinanciering, zoals opgenomen in de teksten van de projectoproep Vlaamse Parken?

Repliek: Inbreng van personeel en infrastructuur kan behoren tot de inbreng in de financiering.

- **Artikel 18:** De VVP stelt zich de vraag hoe de Vlaamse Regering omgaat met de andere gebieden die reeds de naam Landschapspark dragen in Vlaanderen, en waar de Vlaamse regering o.a. via het instrument van landinrichting mee in investeert als Landschapspark. → De provincies vragen de mogelijkheid om naast Vlaamse Landschapsparken ook provinciale landschapsparken te "erkennen", waaronder landschapspark Bulskampveld, landschapspark Drongengoed en landschapspark de Merode.

Repliek: De VR neemt hier geen initiatief voor. De VR draagt de kwaliteit van het merk hoog in het vaandel en hecht veel belang aan de internationale uitstraling van de Vlaamse Parken.

Bestaande parken die reeds de term 'landschapspark' in zich hebben, kunnen blijven bestaan, maar zullen niet erkend worden in de zin van dit decreet. Wel hebben zij de mogelijkheid om deel te nemen aan toekomstige oproepen mits ze aan de voorwaarden van dit decreet voldoen.

- **Artikel 19:** Vraag om een passage omtrent erfgoed toe te voegen en in het decreet duidelijkheid te creëren over het takenpakket tussen de regionale landschappen, Nationale – en Landschapsparken en bij uitbreiding de IOED's → Zie verder ook de wijzigingsbepalingen, art. 32 2° en art. 33 (= introductie in het Onroerenderfgoeddecreet van het begrip cultuurhistorische landschapszorg).

Repliek: Zie eerdere repliek bij de algemene opmerkingen van de VVP over het takenpakket van de regionale landschappen en de IOED's.

- **Artikel 19:** Er is tevens in het definitiekader nood aan verduidelijking tussen termen als ontsluiting, recreatie, recreatief medegebruik,

Repliek: Een definitiekader voor deze termen is niet nodig voor een goed begrip van het decreet.

- **Artikel 20:** Graag een passage toevoegen die ervoor zorgt dat de regionale landschappen (en bij uitbreiding de Vlaamse Parken) niet gevat worden door het toekomstige decreet inzake de regiovorming. Het werkingsgebied van een regionaal landschap is het grondgebied van aaneengesloten gemeenten, of onderdelen van gemeenten zoals districten of deelgemeenten, die (in deelgebieden) specifieke landschapskenmerken gemeenschappelijk hebben, ongeacht de huidige landschapskwaliteit, grondgebruik of bestemming en in zoverre dat de gemeente toetreedt tot dit samenwerkingsverband.

Repliek: In de voortgangsrapportering over regiovorming, die eerder dit jaar aan de Vlaamse Regering werd voorgelegd, staat dat nog bepaald moet worden wat het statuut van de regionale landschappen binnen dit decreet is.

- **Artikel 21:** De provinciebesturen wensen nauw betrokken te worden bij het uitvoeringsbesluit dat de samenstelling en werking van deze koepelorganisatie nader bepaalt.

Repliek: De provinciebesturen zullen betrokken worden bij de opmaak van het uitvoeringsbesluit.

- **Artikel 22:** De provincies vragen uitdrukkelijk hun huidige bevoegdheid m.b.t. erkenning van de regionale landschappen te behouden. Deze provinciale bevoegdheid is een afspraak gemaakt in het kader van de interne staatshervorming en het behoud van de provinciale bevoegdheid staat de doelen van het decreet om tot een transversaal landschapsbeleid te komen niet in de weg. De provincies zijn het dan ook niet eens met de passage uit de nota aan de Vlaamse Regering dat 'De rol van de lokale en provinciale besturen bij de Regionale Landschappen wordt niet gewijzigd' (deel D impact op de lokale en provinciale besturen). Het behoud van de bevoegdheid stelt de provincies ook in staat om de huidige taakstelling uit het Natuurdecreet om de optimale samenwerking en synergiën met de Bosgroepen te bevorderen verder uit te werken. Een taakstelling die de doelen van een transversaal landschapsbeleid ten goede komt. Het lijkt logisch naar maatwerk, logistiek, ...om de bevoegdheden erkenning, opvolging en coördinatie niet te splitsen.

Repliek: Zie repliek onder de algemene opmerkingen van de VVP met betrekking tot de erkenning.

- **Artikel 23:** De provinciebesturen zijn bevoegd voor de coördinatie en de opvolging van de Regionale Landschappen en wensen hierbij geen nadere regels opgelegd te krijgen. Het komt de provinciale autonomie toe om hier maatwerk te leveren.

Repliek: Gelet op het feit dat dit decreet de erkenning toewijst aan de Vlaamse Regering, in plaats van de provincies, is het logisch dat het decreet voorziet dat er nadere bepalingen hiervoor opgemaakt kunnen worden.

- **Artikel 24:** Vraag ter verduidelijking: Is de afstemming in functie van het verankeren van Vlaamse doelstellingen beperkt tot wat is afgesproken binnen samenwerkingsovereenkomst (met ANB, VLM) of ook op vlak van andere sectoren, zoals erfgoed.

De provincies pleiten er ook voor om van de samenwerkingsovereenkomst een structureel, continue instrument te maken en de context van een projectmatige samenwerking te verlaten.

Het is tevens noodzakelijk dat de Vlaamse financiering stijgt (minstens geïndexeerd wordt) in de toekomst. Het artikel stelt immers dat de Vlaamse Regering, onder de voorwaarden die ze bepaalt, subsidies aan provincies kan verlenen met het oog op financiering van de regionale landschappen en hun koepelorganisatie. Als de Vlaamse financiering niet stijgt, en ook de koepelorganisatie moet gesubsidieerd worden, zal dit tot een verdunning van de middelen leiden.

Repliek: Artikel 24 van het decreet maakt hetgeen hier gevraagd wordt reeds mogelijk

- **Artikel 25:** Op basis van art. 23 is het wenselijk de provinciebesturen te betrekken bij de afweging en procedures die kunnen leiden tot sancties. Zie hier ook de opmerking bij art. 22.

Repliek: Aangezien de provincies de coördinatie en opvolging van de regionale landschappen op zich nemen, is het logisch dat zij betrokken worden bij het opleggen van sancties door de Vlaamse Regering. Artikel 25 wordt hiervoor aangevuld.

- **Titel 6: gegevensbescherming:** Dit deel is opvallend uitgebreid. Het heeft meer de allure van een uitvoeringsbesluit. In functie van de leesbaarheid kan ingekort worden en nadien uitgebreider in een uitvoeringsbesluit opgenomen worden.

Repliek: De Vlaamse Toezichtcommissie neemt het standpunt in dat in de decreten die deze verwerkingen van persoonsgegevens omkaderen, bij voorkeur volgende essentiële elementen worden opgenomen:

- Aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke;
- Doeleinde van de verwerking;
- (categorieën van) persoonsgegevens;
- (categorieën van) betrokkenen;
- (categorieën van) ontvangers;
- Opslagperioden of bewaartermijnen.

De VTC gaat er van uit dat het opnemen van deze vermeldingen in uitvoeringsbesluit al een goede stap is, maar onvoldoende. In een uitvoeringsbesluit horen in beginsel enkel verdere preciseringen thuis. Als zodanig volstaat zo'n uitvoeringsbesluit niet als wettelijke basis of grondslag, tenzij een decreet een voldoende duidelijk kader voor verdere uitvoering heeft gecreëerd.

In het VTC advies is hierover geen opmerking opgenomen. Deze elementen worden bijgevolg behouden in dit ontwerp van decreet.

- **Artikel 32:** Wijzigingen in het Onroerendergoeddecreet naar het aspect landschapszorg binnen erfgoed.

1) Schrappen uit de definities:
 3° "algemene landschapszorg": *het stimuleren van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van cultuurhistorische, fysisch-geografische en esthetische landschapswaarden en van typische landschapskenmerken waaronder kleine landschapselementen,*

2) Toevoegen van 21°/2° (1° = cultuurgoederen): "*cultuurhistorische landschapszorg*": *het stimuleren van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van cultuurhistorische, fysisch-geografische en esthetische landschapswaarden en van typische landschapskenmerken waaronder kleine landschapselementen;*"

→ Door expliciet landschapszorg te behouden/toe te voegen aan het Onroerendergoeddecreet lijkt de decreetgever een uitzondering in te bouwen op de doelstelling van dit ontwerp van decreet om naar een samenhangend transversaal landschapsbeleid te streven en hiervoor binnen dit decreet de beschikbare instrumenten te centraliseren. Nu blijft beleidsontwikkeling voor landschapszorg ook mogelijk, via instrumenten uit het Onroerendergoeddecreet. Dit kan tot verwarring of frictie leiden (zie eerder ook algemene opmerkingen).

Repliek: Algemene landschapszorg uit het OE-decreet wordt gewijzigd naar cultuurhistorische landschapszorg zodat ook sectorale instrumenten en financiële middelen

voor landschapszorg ingezet kunnen blijven, net zoals ook andere sectoren hun eigen instrumenten behouden. Op termijn wordt via dit aanbouwdecreet natuurlijk gestreefd naar 1 decreet dat alles inzake transversale landschapszorg regelt en waarin alle beschikbare instrumenten gecentraliseerd worden.

Het advies van de SARO en Minaraad werd gezamenlijk verstrekt op 23 en 24 november 2022. Het advies gaat als bijlage 3.

Om rekening te houden met de door de Minaraad gemaakte opmerkingen wordt het ontwerp van decreet aangepast aan sommige opmerkingen. De voornaamste punten uit het advies worden als volgt beoordeeld:

- **Randnummer 4: de raden formuleren 8 strategische bemerkingen bij het ontwerpdecreet:**
 - (1) decreet en rechtszekerheid;
 - (2) decretale basis voor erkenning;
 - (3) Vlaamse Parken: democratisch gehalte;
 - (4) Vlaamse Parken: geen verplichtingen of beperkende maatregelen;
 - (5) Landschapspark;
 - (6) Nationaal Park Vlaanderen;
 - (7) regionale landschappen;
 - (8) algemene landschapszorg.

- **Randnummer 5:** gezien de talrijke strategische bemerkingen die de raden in voorliggend advies formuleren ten aanzien van het ontwerpdecreet dringen de raden aan op een grondige herwerking van het ontwerpdecreet en vragen ze ook dat het aangepaste ontwerpdecreet opnieuw voor advies wordt voorgelegd aan de strategische adviesraden.

Repliek: Er volgt geen grondige herwerking naar aanleiding van de opmerkingen van de raden en bijgevolg wordt het niet opnieuw voorgelegd voor advies. Sommige opmerkingen werden herwerkt in het decreet en de memorie, andere opmerkingen werden voldoende weerlegd.

Randnummers 6 tot en met 8: decreet en rechtszekerheid

- **Randnummer 6: Rechtszekerheid:** De raden stellen vast dat het ontwerpdecreet op tal van gebieden geen eenduidig kader creëert. Met het oog op rechtszekerheid vinden de raden dit geen goede zaak.
 - (1) Zo verwijzen de raden naar het gebruik van 'vage termen' in het ontwerpdecreet. Artikel 3, §3 bepaalt dat 'waar mogelijk' de doelen van een Vlaams Park moeten worden gerealiseerd door zelfrealisatie. Over de doelen van een erkend Nationaal Park Vlaanderen is sprake van het beheren van het gebied in een 'zo natuurlijk mogelijke' staat (artikel 4, §2). Inzake de samenstelling van het bestuursorgaan van het parkbureau maakt het ontwerpdecreet melding van personen wiens medewerking 'nuttig' is voor de realisatie van de doelstellingen (artikel 12, §2). De raden verwijzen ook naar de diverse aspecten die via een uitvoeringsbesluit nog verder moeten of kunnen worden uitgewerkt (zie verder par. 7 en par. 8 van dit advies).
 - (2) De raden stellen bovendien vast dat de Memorie van Toelichting voor heel wat artikelen zich beperkt tot een overname van de decretale tekst zonder enige verdere duiding of toevoeging.
 - (3) Volledigheidshalve verwijzen de raden ook naar de vermelding dat het ontwerpdecreet is opgevat als een kaderdecreet (MvT pag. 1). Verdere toelichting wordt hieromtrent niet gegeven. De raden dringen erop aan om de ambities van dit 'kaderdecreet' verder te duiden.

Repliek: (1) Reeds op geantwoord, zie hierboven (repliek bij advies VVP art. 4, §3)
(2) De memorie wordt zo duidelijk mogelijk aangevuld in de mate van het mogelijke, de

replieken op de adviesvragen inachtgenomen
(3) De memorie geeft voldoende duiding bij de idee van een kaderdecreet, zie onder meer randnummer 7. In eerste instantie regelt het decreet de oprichting van Vlaamse Parken en de regionale landschappen. Op een later moment kan het decreet uitgebreid worden met nieuwe stimulerende instrumenten voor een transversale landschapszorg zoals de organisatie en ondersteuning van duurzame gebiedscoalities, landschapswaardebehoefte of andere instrumenten voor de implementatie van de Europese Landschapsconventie of Biodiversiteitstrategie 2030.

- **Randnummer 7: Noodzakelijke uitvoeringsbesluiten:** Een aantal cruciale elementen van het ontwerpdecreet moeten nog verder worden ingevuld via een uitvoeringsbesluit. De concrete impact van het ontwerpdecreet is aldus nog niet gekend. Vanuit het aspect van rechtszekerheid voor de burger is dit geen goede zaak. Bovendien leidt deze werkwijze ertoe dat de uitvoerbaarheid van grote delen van het ontwerpdecreet uitgesteld wordt (nl. tot het in een uitvoeringsbesluit is geregeld).
→ Zonder volledigheid na te streven wijzen de raden op het noodzakelijk uitvoeringsbesluit (artikel 4, §1 vijfde lid) waarin de Vlaamse Regering de nadere regels zal bepalen met betrekking tot het afwijken van de minimale oppervlakte van 10.000 hectare voor een Nationaal Park Vlaanderen. Ook de inhoud en de vorm van de parknota en de inhoud van het masterplan zullen nog door de Vlaamse Regering moeten worden vastgelegd (artikel 11). Beide instrumenten – parknota en masterplan – vormen niettemin een cruciaal element bij de beoordeling van de erkenning van een Nationaal Park Vlaanderen. De raden dringen erop aan dat de inhoud en vorm van parknota's en masterplannen, duidelijk moeten zijn op het moment van de definitieve goedkeuring van het decreet, en dit voor de rechtszekerheid. Ze vragen om de ontwerpbesluiten voor advies voor te leggen aan de raden, gezien het strategisch belang van deze besluiten.

Repliek: We nemen akte van deze opmerking. De raden zullen ook om advies worden gevraagd over de uitvoeringsbesluiten.

- **Randnummer 8: Facultatieve uitvoeringsbesluiten:** Bovendien stellen de raden vast dat het ontwerpdecreet voor diverse bepalingen melding maakt van de mogelijke opmaak van een uitvoeringsbesluit door de Vlaamse Regering. Het gaat vaak om cruciale elementen. Ook dit bemoeilijkt een adequate beoordeling van voorliggend ontwerpdecreet. De raden vragen om het merendeel van de essentiële reglementaire maatregelen (decreet en uitvoeringsbesluiten) uit te werken alvorens het decreet behandeld en aangenomen wordt en alvorens tot erkenning van de parken kan worden overgegaan.
(1) Zo stellen de raden bijvoorbeeld vast dat het ontwerpdecreet (artikel 5) de mogelijkheid openhoudt dat de Vlaamse Regering nog nadere regels kan vastleggen betreffende de inhoud van de doelstellingen van de Vlaamse Parken.
(2) Ook inzake de beoordeling en goedkeuring van parknota's, masterplannen en operationele plannen en de erkenningsvoorwaarden en -procedure kan de Vlaamse Regering nadere regels vaststellen (artikel 9).
(3) De Vlaamse Regering kan de nadere regels met betrekking tot de opdracht, de samenstelling, werking, bevoegdheden, samenwerking en rapportering van een parkbureau vastleggen (artikel 12, §4).

Repliek: (1) De primaire doelstellingen werden uitgewerkt in het decreet. De Vlaamse Regering kan beslissen of ze al dan niet verdere verduidelijkingen of specificering van deze doelstellingen uitwerkt.

(2) Uitvoeringsbepalingen voor art. 9 worden uitgewerkt door de Vlaamse Regering. Artikel 9 van het decreet wordt zo gewijzigd dat de Vlaamse Regering uitvoeringsbepalingen 'moet' vaststellen.

(3) Uitvoeringsbepalingen over de rapportering worden voorzien op korte termijn door de Vlaamse Regering. Uitvoeringsbepalingen over de overige aspecten houden we optioneel

zodat de ervaringen bij de eerste erkenningen kunnen uitwijzen of nadere regeling noodzakelijk is.

Randnummers 9 en 10: decretale basis voor erkenning Vlaamse Parken

- **Randnummer 9: decreet en besluiten:** De raden vinden het positief dat het ontwerpdecreet de decretale basis legt voor de oprichting en erkenning van Vlaamse Parken. Het ontwerpdecreet (artikel 7) stelt dat een Vlaams Park kan worden erkend door de Vlaamse Regering als het voldoet aan de voorwaarden bepaald in het decreet én de bijhorende uitvoeringsbesluiten.
Het is aldus wachten op de uitvoeringsbesluiten alvorens het volledig regelgevend kader gekend is voor de erkenning van Vlaamse Parken. Ambitie is om tegen midden 2023 een goedgekeurd regelgevend kader (decreet én uitvoeringsbesluiten) te hebben over de Vlaamse Parken.

Repliek: We nemen hier akte van, en de raden worden opnieuw geconsulteerd over het BVR.

- **Randnummer 10: open oproep:** De Vlaamse Regering heeft evenwel niet gewacht op dit regelgevend kader. Op 19 april 2021 werd een open oproep voor Nationale Parken en Landschapsparken gelanceerd. De eigenlijk erkenning van een kandidaat als Nationaal Park Vlaanderen of Landschapspark is gepland tegen midden 2023. Dus nagenoeg op hetzelfde tijdstip als verwacht wordt dat het regelgevend kader over de Vlaamse Parken wordt goedgekeurd door de Vlaamse Regering.
(1) De raden uiten een grote bezorgdheid over de noodzakelijke rechtszekere afstemming van de lopende erkenningsprocedures met voorliggend ontwerpdecreet.
(2) Problematisch is bovendien dat de criteria die werden gehanteerd voor de beoordeling van de kandidaturen verschillen van de criteria die opgenomen zijn in het ontwerpdecreet.
(3) Een aantal (potentiële) kandidaturen sneuvelden in het begin van de procedure over criteria die nu niet meer gelden. Het is niet duidelijk in hoeverre kandidaturen die niet weerhouden zijn bij de open oproep maar die nu wel voldoen aan de criteria (zoals vastgelegd in het ontwerpdecreet) of die werden weerhouden zonder te voldoen alsnog rechtsgeldig behandeld kunnen worden.

Repliek: (1) Het decreet voorziet in art. 35 een overgangsregeling voor de kandidaten uit de lopende oproepen.

(2) De kwantitatieve criteria, op basis waarvan deze selectie gebeurde, zijn niet in tegenspraak met de bepalingen uit het ontwerpdecreet.

(3) Aanvullend beoordeelde de jury kwalitatieve aspecten van de aanvragen. Deze aanbevelingen van de jury zijn vandaag nog steeds heel relevant, zowel voor de kandidaten als voor de afvallers in de eerste ronde.

Randnummers 11 tot en met 13: Vlaamse Parken: democratisch gehalte

- **Randnummer 11: opdracht parkbureau:** Het ontwerpdecreet (artikel 7) bepaalt dat bij de erkenning van een Vlaams Park een parkbureau wordt aangeduid voor het management van het park. De raden vinden het een belangrijke tekortkoming dat de opdracht van het

parkbureau in het ontwerpdecreet niet eenduidig wordt vastgelegd:

→ De raden dringen erop aan om in het ontwerpdecreet de taken van een parkbureau eenduidig te formuleren. Deze taken kunnen uitsluitend gericht zijn op het management van het park als structuur met specifieke werking en het verschil met het eigenlijk beheer van het gebied moet duidelijker gesteld worden. Zoals de MvT terecht stelt valt het reguliere terreinbeheer niet onder deze opdrachten

Repliek: De memorie van toelichting is voldoende duidelijk op dit punt, waardoor dit in het decreet geen verdere uitwerking behoeft.

- **Randnummer 12: samenstelling parkbureau:** (1) De raden vinden het een tekortkoming dat het ontwerpdecreet geen enkele bepaling bevat inzake de samenstelling van het parkbureau. Het ontwerpdecreet (artikel 12,§4) vermeldt enkel de mogelijkheid dat de Vlaamse Regering in de toekomst nadere regels kan uitwerken met betrekking tot de samenstelling van een parkbureau. Het is evenwel onduidelijk in hoeverre de Vlaamse Regering dit effectief zal doen. (2) Het ontwerpdecreet bepaalt dat het parkbureau een rechtspersoon is zonder winstuitkeringsoogmerk aan wie het management van een Vlaams Park is toegewezen. De noodzaak om een aparte rechtspersoon op te richten was niet vermeld in de oproep van april 2021.

Het ontwerpdecreet (artikel 12, §2) legt wel de samenstelling vast van het bestuursorgaan van het parkbureau. De raden hebben heel wat bedenkingen bij dit artikel. Het ontwerpdecreet formuleert voor de vertegenwoordiging van de lokale besturen duidelijke bepalingen en stelt ook dat de lokale besturen minstens de helft moeten uitmaken van het bestuursorgaan. Voor wat betreft de 'andere leden' blijft het ontwerpdecreet heel vaag. Het betreft enerzijds publieke of particuliere beheerders met een terrein gelegen in het Vlaams Park en anderzijds actoren wiens medewerking nuttig is voor de realisatie van de doelstellingen van het Vlaams Park.

De voorwaarde 'minstens de helft voor de lokale besturen' sluit bovendien niet uit dat de lokale besturen een veel hoger percentage (theoretisch 100%) van het bestuursorgaan van het parkbureau kunnen uitmaken. Door het vastleggen van een specifiek percentage voor de lokale besturen wordt bovendien ook automatisch het aantal 'andere leden' begrenst. Als er 10 leden zijn vanwege de lokale besturen kunnen er in het beste geval ook maar 10 'andere leden' zijn.

(3) De raden dringen aan op een grondige herwerking van artikel 12, §4 zodanig dat dit artikel een duidelijk kader creëert voor een evenwichtige samenstelling van het bestuursorgaan van een parkbureau. Naast de lokale besturen moeten ook de verschillende andere partners zoals vermeld in artikel 12, §2 volwaardig kunnen deelnemen aan dit bestuursorgaan. In functie van de diverse doelstellingen van de Vlaamse Parken moet een volwaardige vertegenwoordiging van deze actoren worden gegarandeerd.

(4) Gezien de rol die de provincies - ook lokale besturen - nu al spelen in de lopende kandidaturen moet ook de mogelijkheid worden voorzien dat de provincies in een bestuursorgaan zetelen. Ook in art. 8 van het decreet is er een verwijzing naar de provincies nodig als aanvulling bij de vermelding dat de erkenning als Vlaams Park nooit afbreuk mag doen aan de gemeentelijke, maar dus ook niet aan de provinciale bevoegdheden, opdrachten of autonomie.

Repliek: (1) Met betrekking tot de samenstelling van het parkbureau: deze opmerkingen zijn niet correct, zie artikel 12, §2. (2) Er is geen verplichting tot de oprichting van een nieuwe aparte rechtspersoon. (3) De ontwerpers van het decreet stellen dat de samenstelling wel degelijk een evenwichtige samenstelling omvat, waardoor er geen wijzigingen worden doorgevoerd. (4) In het decreet zal consequent ofwel de term "gemeente" als bedoeld in artikel 1, 3, 5°, a)

van het Bestuursdecreet worden toegepast of de term “lokale overheden” als bedoeld in artikel I, 3, 5°, a) en c) (gemeenten en provincies) van het Bestuursdecreet.

- **Randnummer 13: proces opmaak masterplan:** (1) Het is onduidelijk waarom een label voor onbepaalde duur toegekend wordt (artikel 10) terwijl de masterplannen voor bepaalde duur gelden.
(2) Bij de verdere uitwerking van de procedure moet volwaardig invulling worden gegeven aan actieve participatie, inspraak en betrokkenheid. Door het feit dat het ontwerpdecreet hierover momenteel geen duidelijkheid creëert wijzen de raden op de noodzaak van inspraak en participatie en het inzetten van de nodige instrumenten (o.a. toetsing met artikel 7 van het verdrag van Aarhus, passende beoordeling). De raden vragen ook dat het ontwerpdecreet waarborgt dat de deelnemende gemeenten hun goedkeuring moeten geven aan het masterplan.

Repliek: (1) De erkenning van een Vlaams Park is bedoeld voor onbepaalde duur, die telkens onderbouwd moet worden met een masterplan voor 24 jaar. De invulling van de erkenning wordt per Vlaams Park geëvalueerd aan de hand van de uitvoering van de masterplannen. Om te verduidelijken dat een erkenning als Vlaams Park steeds onderbouwd moet zijn door een masterplan wordt artikel 11, tweede lid hiervoor aangepast, naar analogie met de formulering van het derde lid.

(2) Artikel 12, §3 bepaalt dat publieke en private belanghebbenden betrokken worden met het oog op de realisatie van het doel van de Vlaamse Parken. Aangezien artikel 8 bepaalt dat er geen verplichtingen of beperkende maatregelen zijn is er, bovenop de vigerende regelgeving, geen noodzaak tot een openbaar onderzoek.

Randnummers 14 en 15: Vlaamse Parken: geen verplichtingen en geen beperkende maatregelen

- **Randnummer 14: verplichtingen en beperkingen:** Het ontwerpdecreet (artikel 8) bepaalt dat de erkenning als Vlaams Park of de werking van het parkbureau op zich geen verplichtingen of geen beperkende maatregelen genereert boven op de vigerende regelgeving voor de houders van zakelijke rechten binnen een Vlaams Park of voor de gebruikers ervan, behoudens anders overeengekomen.
(1) De raden merken op dat deze bepaling heel wat vragen oproept. Het is bijvoorbeeld niet duidelijk waarom dit in het ontwerpdecreet enkel sprake is van ‘houders van zakelijke rechten’. De term ‘gebruikers’ is onduidelijk (rechten van gebruik, praktische gebruikers). Ook de bepaling ‘behoudens anders overeengekomen’ is totaal onduidelijk: het is onduidelijk wat dit inhoudt, door wie dit kan worden overeengekomen en via welk instrument. De MvT geeft hieromtrent geen verdere duiding.
(2) De raden wijzen bovendien op de tegenstrijdigheid tussen het ontwerpdecreet (artikel 8) en de MvT (pag. 6) waarin wordt gesteld dat er wel degelijk een impact is: *‘Een Nationaal Park Vlaanderen en Landschapspark zal over een eigen parkbureau moeten beschikken met een rechtspersoonlijkheid en er zullen masterplannen moeten ontwikkeld, vastgesteld en uitgevoerd worden. Het instappen in het model van een Nationaal Park Vlaanderen of Landschapspark heeft dus wel degelijk een impact, maar het instappen is geheel een gevolg van een eigen keuze’*. Op de website van ANB (FAQ : Vragen en Antwoorden over Vlaamse Parken, pag. 19) luidt het als volgt: *‘Er wordt wél verwacht dat de gebiedscoalitie en het projectbureau het masterplan realiseren volgens de vooropgestelde timing. De operationele plannen worden periodiek geëvalueerd, ondermaatse prestaties hebben mogelijk een gevolg op korte termijn op de financiering van het projectbureau en, op lange termijn, op de erkenning.’*
De raden dringen dan ook aan op een grondige herwerking van artikel 8 waarbij in het ontwerpdecreet eenduidig en zonder uitzondering wordt opgenomen dat de erkenning op zich geen verplichtingen of geen beperkende maatregelen kan genereren.

(3) De raden vragen ook verdere duiding en toelichting bij de mogelijke indirecte impact van een erkenning van een Vlaams Park. Zo wijzen de raden op de mogelijke impact van de maatregelen die zijn opgenomen in een masterplan. Er zullen dan ook bestaande instrumenten worden ingezet ter realisatie van de doelstellingen van het park zoals ruimtelijke uitvoeringsplannen (o.a. neutralisatie bestemmingen of uitdoven bedrijventerreinen). In desbetreffend geval dringen de raden ook aan om een volwaardig flankerend beleid (incl. actieve begeleiding bv. ingeval van herlocatie te voorzien en daarover tijdig en duidelijk te communiceren naar de getroffen actoren).

Repliek: (1) Art. 8 van het decreet zal worden aangepast op het vlak van het begrip zakelijke rechten en het begrip “gebruikers”.

(2) Houders van zakelijke rechten en gebruikers ondervinden in het gebruik van eigendommen of hun reguliere werking geen beperkingen ten gevolge van de erkenning van Vlaamse Parken. Daarnaast wordt in de memorie geduurd dat de organisatie en de werking van een parkbureau wel een inhoudelijke en organisatorische impact kan hebben op de leden van het parkbureau. De deelname aan een parkbureau is een vrijwillige keuze. Doordat een parkbureau landschappelijke en natuuruitdagingen in het park gezamenlijk zal aanpakken, zal het parkbureau ontzorgend en stimulerend werken.

(3) Wanneer bestaande instrumenten worden ingezet, moet de bijhorende procedure van dat instrument doorlopen worden en kan het bijhorende flankerend beleid van dat instrument ingezet worden.

- **Randnummer 15: autonomie van de gemeenten: (1)** De erkenning als Vlaams Park door de Vlaamse Regering, de werking van een parkbureau en de uitvoering van het masterplan en de operationele plannen kunnen nooit afbreuk doen aan de gemeentelijke bevoegdheden, opdrachten of autonomie. Een parkbureau houdt bij het vervullen van haar opdrachten rekening met het lokaal beleid, dat autonoom gevoerd wordt door de gemeenten op wiens grondgebied het park gelegen is. Het valt niet te begrijpen waarom eenzelfde bepaling niet is opgenomen voor het provinciale niveau.

(2) Wat betreft de financiële impact voor de gemeenten stelt de MvT (pag. 7) dat vanaf de toekenning van een parklabel bijkomend een bijdrage van minstens 20% van de werkingskosten vanuit de betrokken lokale besturen wordt verwacht. De raden merken op dat hieromtrent evenwel niets is opgenomen in het ontwerpdecreet en dat dit niet voorgeschreven werd in de oproep van april 2021.

Repliek: (1) In het decreet zal consequent ofwel de term “gemeente” als bedoeld in artikel I, 3, 5°, a) van het Bestuursdecreet worden toegepast of de term “lokale overheden” als bedoeld in artikel I, 3, 5°, a) en c) (gemeenten en provincies) van het Bestuursdecreet.

(2) De regels m.b.t. financiering zullen in het uitvoeringsbesluit worden opgenomen, waarover de raden geconsulteerd zullen worden. De verwachting van cofinanciering door de lokale besturen na erkenning is vanaf de lancering van de oproepen gecommuniceerd. Een basisregeling werd hiervoor in het decreet voorzien.

Randnummers 16 en 17: Landschapspark

- **Randnummer 16: erkend landschapspark:** Het ontwerpdecreet (artikel 3, §2) legt de doelen van een erkend Landschapspark vast en stelt dat de erkenning zich richt op de versterking van de landschappelijke identiteit en landschapskwaliteit. De raden vragen verdere verduidelijking bij dit artikel:

(1) Zo wordt onder meer gesteld dat het doel van een erkend landschapspark het versterken en herstellen van de landschappelijke identiteit en landschapskwaliteit van het gebied is en dit ‘vanuit een integrale visie op erfgoed, natuur, landbouw, wonen, economie, toerisme en

recreatie. Het is onduidelijk wat met deze integrale visie bedoeld wordt en wie deze visie zal opmaken en goedkeuren. In de MvT (pag. 11) wordt daarenboven gesteld dat het doel van de erkenning van Landschapsparken gericht is op *'het integrale beheer en ontwikkeling van de betrokken gebieden.'*

(2) Bovendien is voor de raden de draagwijdte niet duidelijk van de bepaling dat het doel van een Landschapspark is om bij te dragen *'aan de prioritaire realisatie van Europese en Vlaamse beleidsbeslissingen met betrekking tot de landschappelijke identiteit en landschapskwaliteit vermeld in Europese wetgeving en Vlaamse decreten en beleidsplannen.'*

(3) Ook over de reikwijdte van de volgende toelichting (die is opgenomen in de MvT pag. 11 maar niet in het ontwerpdecreet) vragen de raden verdere verduidelijking; *'Van een erkend Landschapspark wordt eveneens verwacht dat het een dynamisch coöperatieve werking tussen de belanghebbenden uit het totale gebied organiseert.'*

Repliek: (1) Met een integrale visie op erfgoed, natuur, landbouw, wonen, economie, toerisme en recreatie wordt een holistische en transversale visie op het landschap bedoeld, zoals omschreven in de Europese Landschapsconventie. Deze integrale visie wordt bij elk park onderbouwd door een landschapsbiografie en zit vervat in het masterplan, waarin door de gebiedscoalitie wordt weergegeven hoe men invulling zal geven aan de doelstellingen van een landschapspark in het specifieke gebied. De passage dat het doel gericht is op *'het integrale beheer en ontwikkeling van betrokken gebieden'* leidt tot verwarring en wordt daarom geschrapt in de memorie.

(2) Met het prioritair realiseren van Europese en Vlaamse beleidsbeslissingen wordt bedoeld dat in een landschapspark de genomen beleidsbeslissingen, zoals de realisatie van Natura2000-gebieden, de AGNAS-visie voor het gebied, de erfgoedbeschermingen, stroom- en bekkengebiedsplannen, de EU-strategie voor duurzaam toerisme concreet zal organiseren en uitvoeren op het terrein. Hierbij kunnen oplossingen ontwikkeld worden in overeenstemming met de eigenheid en identiteit van het landschap voor de combinatie van verschillende urgente transformatieopgaven uit diverse beleidsdomeinen die spelen in het gebied, en wordt significant gebiedsgericht bijgedragen aan klimaatadaptatie en -mitigatie door middel van bosuitbreiding, blue deal, verkoeling, de realisatie van groenblauwe en functionele ecologische netwerken, klimaatbestendige landschappen. Deze toelichting wordt toegevoegd aan de memorie.

(3) De omschrijving van de werking tussen de belanghebbenden gaat in op de samenwerking in het parkbureau en de betrokkenheid van publieke en private belanghebbenden (= samenstelling in art 12 §2, 2° en 3°). Deze omschrijving leidt bij artikel 3 tot verwarring en wordt daarom op deze plaats in de memorie geschrapt.

- **Randnummer 17: zelfrealisatie:** Het ontwerpdecreet (artikel 3, §3) verduidelijkt dat het doel van een Landschapspark of van een Nationaal Park Vlaanderen - waar mogelijk - moet worden gerealiseerd via zelfrealisatie. De raden wijzen op de onduidelijkheid van de bepaling *'waar mogelijk'*. Het is geen betrouwbare juridische referentie: Wie bepaalt dit en volgens welke criteria?
→ De raden vragen in het ontwerpdecreet een rechtszekere definitie van zelfrealisatie op te nemen. Hierbij moet afstemming worden nagestreefd met andere regelgeving die hetzelfde concept hanteren in een andere context.
→ Bovendien vragen de raden afstemming met de MvT (pag. 11). Het is niet duidelijk waarom hier enkel melding wordt gemaakt van *'zelfrealisatie door private eigenaars en landbouwers'*. De raden vragen bovendien verduidelijking bij de volgende zin in de MvT: *'Zelfrealisatie of het inschakelen bij beheer van deze privé-eigenaars is een belangrijke uitdaging en moet zo optimaal mogelijk gefaciliteerd worden. In een parallel traject zullen we hindernissen op korte termijn worden weggewerkt.'* Het is totaal onduidelijk wat hiermee wordt bedoeld.

Repliek: Zie repliek onder de opmerking over artikel 4, §3.

Randnummers 18 tot en met 20: Nationaal Park Vlaanderen: gebiedsomschrijving

- **Randnummer 18: oppervlakte natuurkern: (1)** Het ontwerpdecreet (artikel 4, §1, vierde lid) legt een oppervlakenorm vast voor de natuurkernzones: *'De oppervlakte van de natuurkernen is op het moment van de erkenning minimaal 5.000 hectare. 24 jaar na erkenning is de natuurkern uitgebreid tot minimaal 10.000 hectare'*. Hier wordt enerzijds verwezen naar de oppervlakte van de natuurkernen; wat doet vermoeden dat er meerder natuurkernzones kunnen zijn waarvan de totale oppervlakte 5.000 ha moet zijn. Voor de termijn van 24 jaar is sprake van 'natuurkern'. Dit behoeft verdere verduidelijking.

(2) Het ontwerpdecreet (artikel 4, §1 vijfde lid) voorziet bovendien dat er kan worden afgeweken van deze oppervlakenorm voor natuurkernen mits *'het park voldoende onderscheidend is, bijzondere kenmerken vertoont of bijzondere kwaliteiten bezit'*. Hiertoe zal de Vlaamse Regering nog een uitvoeringsbesluit opmaken met nadere regels met betrekking tot het afwijken van de minimale oppervlakte van 10.000 hectare. Ook grensoverschrijdende parken kunnen kleiner zijn (zonder garanties naar kwaliteit aan de overkant). Voor wat betreft de grensoverschrijdende nationale parken zijn er geen afwijking van de oppervlaktecriteria mogelijk.

→ De raden vinden het geen goede zaak dat het ontwerpdecreet geen eenduidig kader schetst voor de minimale omvang van een natuurkernzone. De raden vragen dat in het ontwerpdecreet duidelijke bepalingen worden opgenomen over de minimale oppervlakte van een natuurkernzone.

Repliek: (1) Terechte opmerkingen, de termen 'natuurkernzones' en 'natuurkernen' worden door elkaar gehaald, dit wordt aangepast in het decreet. (2) De Vlaamse Regering neemt akte van deze opmerking. Voor grensoverschrijdende Nationale Parken Vlaanderen zijn geen afwijkingen mogelijk.

- **Randnummer 19: oppervlakte Nationaal Park Vlaanderen:** Bovendien stellen de raden vast dat in het ontwerpdecreet enkel sprake is van natuurkernzones. Dit in tegenstelling tot het rapport 'criteria voor nationale parken' waarin gesteld wordt dat een Nationaal Park Vlaanderen bestaat uit natuurkernen, zones voor natuurontwikkeling, zones voor omgevend landschap en enclaves. Het ontwerpdecreet is onduidelijk of nog andere type gebieden deel kunnen uitmaken van een Nationaal Park Vlaanderen. De raden dringen aan om verdere verduidelijking hieromtrent.

Repliek: Artikel 4 §1 stelt dat een Nationaal Park minstens bestaat uit één of meerdere natuurkernen en dat deze natuurkernen dienen verbonden te zijn in functie van de samenhang van het Nationaal Park Vlaanderen. Dit is niet in tegenspraak met de oproep die spreekt van meerdere zones.

- **Randnummer 20: natuurbeheerplannen:** Het ontwerpdecreet legt vast dat op het ogenblik van de erkenning van een Nationaal Park Vlaanderen minstens de helft van de natuurkernen gevat is door een natuurbeheerplan type 3 of 4. Dit percentage (50%) moet 24 jaar na de erkenning 75% bedragen. Ook hierop voorziet het ontwerpdecreet uitzonderingen. Het ontwerpdecreet bepaalt dat indien er nog geen natuurbeheerplan is opgemaakt, er alvast het engagement moet zijn om een natuurbeheerplan type 3 of 4 op te maken. Na 10 jaar moet dan minstens de helft van de natuurkernen effectief onder natuurbeheerplan type 3 of 4 liggen. Bovendien geldt de

voorwaarde natuurbeheerplan type 3 of 4 niet voor militaire domeinen.

(1) De raden wijzen op de opmerking in voorgaande paragraaf omtrent de onduidelijkheid of nog andere type gebieden deel kunnen uitmaken van een Nationaal Park Vlaanderen. Het is bovendien onduidelijk hoe het doel 'het beheren van het gebied in een zo natuurlijke mogelijke staat' (artikel 4, §2) zich verhoudt met voorliggend criterium inzake specifieke natuurbeheerplannen. Het is onduidelijk in hoeverre hier met 'gebied' het volledige Nationaal Park wordt bedoeld of enkel de natuurkern.

(2) Eerder in dit advies wezen de raden er reeds op dat de criteria inzake de natuurkwaliteit - die met dit ontwerpdecreet worden ingevoerd - anders zijn dan de criteria die werden vastgelegd in het rapport 'criteria voor Nationale Parken Vlaanderen'.

(3) Aanvullend aan bovenstaande opmerkingen stellen de raden vast dat binnen de raden er geen consensus bestaat over de gewenste natuurbeheerplannen (ook type 2 toelaten, of enkel type 4 opleggen). Verder maatschappelijk debat is hieromtrent nodig. Voorafgaand dient de Vlaamse Regering evenwel meer duidelijkheid te verschaffen over bovenstaande onduidelijkheden (par. 17 t.e.m. par. 19).

Repliek: (1) 'het gebied' gaat over een volledig Nationaal Park. Het beheren van een gebied in een zo natuurlijke mogelijke staat verwijst naar de natuurstreefbeelden die de basis vormen van de beheereenheden in het natuurbeheerplan.
(2) we nemen akte van deze opmerking.
(3) we nemen akte van deze opmerking.

Randnummers 21 en 22: regionale landschappen

- **Randnummer 21: omschrijving regionaal landschap:** De regelgeving inzake regionale landschappen - die momenteel verankerd is in artikel 54 van het natuurdecreet - wordt overgeheveld naar het ontwerpdecreet. De raden stellen vast dat het ontwerpdecreet (artikel 19) de omschrijving van een 'regionaal landschap' - zoals opgenomen in het natuurdecreet - grondig aangepast. De nadruk wordt sterker gelegd op het bevorderen van de landschapskwaliteit door algemene landschapszorg en van de toegankelijkheid van het landschap via toeristische, recreatieve en educatieve maatregelen. (1) De huidige doelstelling inzake het bevorderen van 'het draagvlak van de natuur en het beheer in uitvoering van het natuurdecreet' wordt geschrapt. (2) Ook de (in het natuurdecreet) decretaal vastgelegde afstemming en synergiën met andere sectoren in het bijzonder de bosgroepen wordt niet overgenomen in het ontwerpdecreet. De raden vragen om dit ook mee te nemen in het ontwerpdecreet. (3) In de MvT (pag. 8) wordt bij de beschrijving van de regionale landschappen ook 'erfgoedzorg' vermeld. De raden vragen om dit te verduidelijken.

(4) Het ontwerpdecreet geeft geen enkele duiding van de rol die regionale landschappen kunnen opnemen in de Vlaamse Parken. De raden dringen aan op verdere verduidelijking. Mogelijks kunnen ze worden gevat onder artikel 12.2.3°. '*actoren wiens medewerking nuttig is voor de realisatie van de doelstellingen van het Vlaams Park.*'

Repliek: (1) De doelstellingen voor regionale landschappen zijn geformuleerd vanuit het transversale concept van algemene landschapszorg, in plaats van de sectorale benadering. De memorie van toelichting verwijst letterlijk naar 'het bevorderen van het draagvlak voor natuurbehoud en landschap en het gebiedsgericht en geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud'.

- (2) De bosgroepen blijven behouden in het natuurdecreet. Het is niet de bedoeling om deze mee over te hevelen gezien hun taakstelling.
- (3) Dit betreft de zorg voor erfgoed in zijn brede betekenis, dit behoeft geen verdere duiding.
- 4) Zie reплик onder Algemene opmerkingen – erkenning.

- **Randnummer 22: rol van de provincies:** Met het ontwerpdecreet (artikel 23) wordt de rol van de provincies gewijzigd. Er blijven evenwel nog heel wat onduidelijkheden:

1. De erkenning van regionale landschappen wordt een Vlaamse bevoegdheid. Het is onduidelijk in hoeverre hier nieuwe accenten zullen worden gelegd en in hoeverre dat zal doorwerken naar de bestaande erkende regionale landschappen.
2. Op 21 maart 2022 heeft de Vlaamse Regering over de regiovorming beslist en daarin werd gesteld dat de regionale landschappen zich moeten aligneren op de referentieregio's. Dat betekent dat hun werkingsgebieden de grenzen van een referentieregio niet meer mogen overschrijden. In het ontwerpdecreet is daarover niets te vinden.
3. De provincies blijven bevoegd voor de coördinatie en de opvolging van de regionale landschappen. Het ontwerpdecreet bepaalt dat de opvolging en coördinatie gebeurt in afstemming met de Vlaamse Regering. De MvT (pag. 19) verduidelijkt dat dit is ingegeven 'met het oog op een betere afstemming met het Vlaamse beleidsniveau'. Deze afstemming zal - volgens de MvT - worden geconcretiseerd via het continueren van de bestaande samenwerkingsovereenkomst tussen de provincies en de Vlaamse overheid over de projectfinanciering van de bosgroepen en de regionale landschappen. Het ontwerpdecreet stelt dat de Vlaamse Regering nog nadere regels met betrekking tot de coördinatie en opvolging voor regionale landschappen kan vastleggen.
4. Dat zowel de Vlaamse Regering (erkenning, sancties) als de provincies (coördinatie, opvolging) een deel van de taken gaan opnemen, zal voor de regionale landschappen zowel op het vlak van logistieke omkadering als van tijdinvestering een verzwaring betekenen. Daarom is een goede afstemming tussen Vlaanderen en de provincies belangrijk om de regionale landschappen eenduidig te kunnen informeren. Het zou evenwel zuiverder en efficiënter zijn om de aansturing en verantwoordelijkheid volledig bij één niveau te leggen.
5. Over de financiering blijft het ontwerpdecreet voorwaardelijk. Artikel 24 stelt dat de Vlaamse Regering - binnen de perken van de beschikbare begrotingskredieten én onder de voorwaarden die ze bepaalt - subsidies kan verlenen aan de provincies met het oog op de financiering van de regionale landschappen voor de realisatie van een algemene landschapszorg zoals beschreven in artikel 19 van het ontwerpdecreet. Het is wel positief dat de MvT (pag. 16) verduidelijkt dat de budgettaire impact voor de regionale landschappen ongewijzigd is en dat het decretale kader voorziet in een continuering van het huidige beleid: *'Vanuit Vlaanderen wordt via de formule van een samenwerkingsovereenkomst 1.365.000 euro op jaarbasis ter beschikking gesteld voor de realisatie van de Vlaamse beleidsdoelstellingen door de regionale landschappen en de bosgroepen.'*

Replik: (1) Artikel 34: bestaande erkende regionale landschappen behouden hun erkenning. Bovendien werd dit ontwerp van decreet reeds eerder afgetoetst met de regionale landschappen, en werden hier geen opmerkingen op ontvangen.

(2) Zie replik onder artikel 20 van het advies VVP.

(3) Zie replik onder 'Erkenning' van het advies VVP.

- (4) We nemen akte van deze opmerking, en verwijzen hiervoor naar afspraken tussen provincies en Vlaamse Overheid zoals opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst.
- (5) De financieringsregels worden verder uitgewerkt in uitvoeringsbepalingen.

Randnummer 23: algemene landschapszorg

- **Randnummer 23: algemene landschapszorg:** Het ontwerpdecreet (artikel 2 1)) legt de definitie vast van 'algemene landschapszorg'. Aangezien een definitie van algemene landschapszorg al is opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet (artikel 2.1 3°) wordt met het ontwerpdecreet (artikel 32) het begrip 'algemene landschapszorg' in het onroerenderfgoeddecreet herbenoemd naar 'cultuurhistorische landschapszorg'. Het is evident dat dit noodzaakt tot de nodige afstemming tussen beide decreten. Ook is het aangewezen op bij de wijziging van het onroerenderfgoeddecreet de cultuurhistorische landschapszorg te kaderen ten opzichte van de algemene landschapszorg.

De MvT (pag. 1) stelt dat met het ontwerpdecreet '*de basis wordt gelegd voor de toekomstige uitbreiding van het instrumentarium voor algemene landschapszorg*'. Er is sprake van nieuwe stimulerende instrumenten voor een transversale landschapszorg zoals de organisatie en ondersteuning van duurzame gebiedscoalities. De raden vragen dit verder toe te lichten. Het is onduidelijk hoe deze nieuwe gebiedscoalities zich verhouden tot de regionale landschappen en de Intergemeentelijke Onroerenderfgoeddiensten. Beiden hebben landschapszorg in hun takenpakket en beiden leggen zich toe op de realisatie van flankerende of gelijkaardige doelstellingen. Het is aangewezen dat hun takenpakket op elkaar wordt afgestemd en dat deze afstemming ook gebeurt bij het formuleren van de gezamenlijke missie waarbij ook nog andere organisaties, instanties. ... betrokken zijn. Dit om een wildgroei aan begeleiding, adviezen, initiatieven te vermijden.

Repliek: Afstemming is inderdaad nodig. Het aanbouwdecreet komt dan ook niet toevallig op voorstel van beide bevoegde ministers, de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme en de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed. Deze afstemming is niet enkel belangrijk op niveau van de Vlaamse Overheid maar ook tussen de Vlaamse Parken, regionale landschappen en IOED's onderling. Het klopt dat zowel regionale landschappen als de IOED's landschapszorg in hun takenpakket hebben. De regionale landschappen focussen daarbij op een transversale benadering, de IOED's werken eerder sectoraal. Binnen de gebiedscoalitie zal het belangrijk zijn de nodige afstemming te zoeken.

- **Standpunt natuurlandpunt/BBL:** Voor Vlaamse Parken zijn de criteria in het ontwerp decreet (oppervlakte, type beheer) minder streng dan bij de start van de oproep. Om het draagvlak te verhogen werden de ambities verlaagd, dit ten nadele van de ruimtelijke kwantiteit en kwaliteit. In het kader van de internationale standaarden (zgn. minimum normen) voor dergelijke parken valt het niet te verantwoorden dat: 1) een algemene uitzonderingsregel op de 10.000 ha wordt voorzien, 2) grensoverschrijdende parken kunnen zonder analoge kwaliteitsgaranties aan de overkant, 3) militaire domeinen niet moeten voldoen aan de type norm en 4) engagementen type 3 alsnog meetellen. Dit neemt niet weg dat eens die minimale normen gehaald zijn, ook andere types kunnen bijdragen aan het concept van Vlaams Park. Los van de discussie over oppervlakte en type, valt het evenmin te verantwoorden dat spelregels in de loop van de rit werden gewijzigd. Een aantal (potentiële) kandidaturen sneuvelen immers in het begin van de procedure over criteria die nu plots niet meer gelden. Verder is de voorgestelde vertegenwoordiging van de bestuursorganen van Vlaamse park-bureaus niet evenwichtig. Gemeenten zijn oververtegenwoordigd en de verschillende partners die bijdragen aan het behalen van de norm inzake oppervlakte/kwaliteit zijn ondervertegenwoordigd: dit laatste moet meer

proportioneel naar hun grondgebonden inspanningen. Er dient gewaakt dat het decreet het realiseren van doelstellingen stimuleert en faciliteert, dan wel verlamdend kan werken. Terwijl de erkenning van een Vlaams Park op zich geen verplichtingen of beperkende maatregelen kan inhouden, kan het decreet beter expliciteren dat een Vlaams Park geen beperkingen kan opleggen inzake aspiraties op vlak van natuur.

Repliek: We nemen akte van deze opmerking. Elk van deze opmerkingen werd reeds in eerdere replieken beantwoord.

Het advies van de SALV werd verstrekt op 25 november 2022. Het advies gaat als bijlage 4.

De voornaamste punten uit het advies worden als volgt beoordeeld, en hebben niet geleid tot wijzigingen in het decreet:

- **Randnummer 1: Zoek naar “wins” voor de land- en tuinbouwsector zodat het parkenbeleid aantrekkelijk en kansrijk wordt voor land- en tuinbouwbedrijven in en nabij de parken. Integreer onder meer de programmawerking m.b.t. “voedsellandschappen” in het parkenbeleid.**

Vooralsnog blijft het voor de SALV te onduidelijk welke structurele opportuniteiten de Vlaamse Parken te bieden hebben voor de erin en nabij gelegen land- en tuinbouwbedrijven. Zeker voor wat betreft de Landschapsparken heeft landbouw een belangrijke rol. Landbouwers zijn immers de landschapsbeheerders bij uitstek. De uitwerking tot een parkenbeleid dat aantrekkelijk en kansrijk is voor land- en tuinbouwbedrijven dient te vertrekken vanuit de erkenning van deze uitdagingen en vanuit de intentie er ook met dit beleid oplossingen voor te zoeken.

Repliek: Voedsellandschappen is een methodiek om binnen een gebiedscoalitie te werken aan de versterking van de voedselproductie en de open ruimte waarin dat voedsel geproduceerd wordt. Deze methodiek staat voor elke kandidaten ter beschikking. De doelstellingen van de Vlaamse Parken laten toe dat er binnen de gebiedscoalitie in overleg nagegaan wordt welke kansen er voor de land- en tuinbouwers op dat vlak zijn bij de realisatie van het betrokken Vlaams Park. Er wordt niet voorzien dat de Vlaamse Regering dit generiek voor alle Vlaamse Parken uitwerkt, maar dat er per park maatwerk mogelijk is zodat gebiedsspecifieke kansen voor de land- en tuinbouw volop kunnen verkend en uitgewerkt worden.

- **Randnummer 2: Leg eerst de spelregels decretaal vast en voer daarna het beleid uit (en niet *vice versa*).**

De adviesraad stelt vast dat de oproep tot kandidaatstelling voor een erkenning als Landschapspark of Nationaal Park reeds op 19 april 2021 werd gelanceerd. Op dat moment had een algemeen decretaal kader vastgelegd moeten zijn. Het feit dat de projectoproepen werden gelanceerd zonder dat er enig decretaal kader voorhanden was, leidt ertoe dat er rechtsonduidelijkheid op het terrein werd gecreëerd, die had kunnen vermeden worden. De SALV dringt erop aan dat in de toekomst de normale beleidsvoorbereidende cyclus wordt gevolgd alvorens projectinitiatieven in de praktijk worden uitgerold.
→ De manier waarop het parkenbeleid wordt uitgerold, mag geen precedent vormen voor andere beleidsinitiatieven.

Repliek: Zie eerdere repliek bij de opmerking hieromtrent uit het advies van de VVP.

- **Randnummer 3: Beperk het parkenbeleid tot een stimulerend beleid met het oog op rechts- en bestaanszekerheid voor land- en tuinbouwbedrijven op het terrein.**

De SALV dringt er op aan dat het parkenbeleid wordt beperkt tot een stimulerend beleid en dat er geen bijkomende verplichtingen of beperkingen worden opgelegd aan land- en tuinbouwbedrijven die in en rond een park actief zijn. Daarvoor biedt artikel 8 van het ontwerpdecreet onvoldoende garanties : hoewel de erkenning als park of de werking van het parkenbureau “*op zich*” geen verplichtingen of geen beperkende maatregelen genereren, luidt de memorie van toelichting dat ter uitvoering van de masterplannen gebruik kan worden gemaakt van “het bestaande instrumentarium”. Dwingende rechtsgevolgen op het terrein zijn dus geenszins uitgesloten vermits de masterplannen en operationele plannen met bestaande instrumenten kunnen worden uitgevoerd. De onduidelijkheid over wat de concrete implicaties zullen zijn van de masterplannen en de operationele plannen op het terrein creëert grote rechtsonzekerheid.

Ook dient te worden verankerd dat enkel de sectorwetgeving die overeenstemt met de planologische bestemming binnen en nabij de Vlaamse Parken van toepassing is.

Repliek: Het is evident dat ook binnen een Vlaams Park andere sectorregelgeving blijft gelden. Overheden op de diverse niveaus kunnen de bestaande instrumenten toepassen ter uitvoering van hun beleid en doorlopen daarvoor de geëigende procedures. De erkenning van Vlaamse Parken verandert dit niet. Doordat de erkenning van een Vlaams Park gepaard gaat met een masterplan voor 24 jaar en een operationeel plan van telkens 6 jaar worden voor alle betrokkenen zeer duidelijk waaraan gewerkt zal worden in het park en dit voor een lange periode. Bovendien wordt van elke kandidaat verwacht dat de aanvraag van de erkenning voorbereid wordt door een brede groep van belanghebbenden, welke aangetoond moet worden in de parknota, het masterplan en het operationeel plan. De participatie van belanghebbenden is een belangrijk evaluatiecriterium voor de kandidaturen.

- **Randnummer 4: Herbekijk de oppervlaktedoelstellingen van Nationale Parken om te voorkomen dat de impact op land- en tuinbouw te groot wordt en verduidelijk de selectiecriteria van Landschapsparken.**

De SALV is ook bezorgd omtrent het ambitieuze groeiscenario m.b.t. Nationale Parken naar 10.000 ha: gebiedsuitbreidingen van een dergelijke omvang zullen in Vlaanderen moeilijk zijn en sowieso een negatieve impact op omliggende land- en tuinbouwactiviteiten hebben. Het parkendecreet voorziet weliswaar in een mogelijkheid om af te wijken van het oppervlaktecriterium, althans voor de Nationale Parken, maar laat het aan de Vlaamse Regering om hierover verdere regels te bepalen. **De SALV dringt er op aan om ook voor grensoverschrijdende Nationale Parken in een afwijkingsmogelijkheid voor wat betreft de oppervlaktedoelstelling van 5.000 ha binnen het Vlaamse Gewest, te voorzien.**

Voor wat betreft de Landschapsparken verwijst het ontwerpdecreet naar definities uit de Europese Landschapsconventie. Luidens de memorie van toelichting zijn landschapsparken te categoriseren onder IUCN categorie V. De vraag is echter of gebieden met een dergelijke “internationale uitstraling” én met een minimale oppervlakte van 10.000 ha in Vlaanderen voorhanden zijn en op welke manier deze gebieden zullen worden geselecteerd.
→ De SALV vraagt meer duidelijkheid daaromtrent.

Repliek: De Vlaamse Regering neemt akte van deze vraag, er kan echter niet ingegaan worden op deze vraag. De minimale oppervlaktecriteria zoals bepaald in artikel 4 zijn een beleidskeuze.

- **Randnummer 5: Onderwerp de masterplannen en de operationele plannen minstens aan een openbaar onderzoek en zet in op participatie en overleg met landbouworganisaties en met betrokken land- en tuinbouwers met het oog op lokaal draagvlak.**

Het is positief dat de participatie en de autonomie van de lokale besturen wordt verankerd in het ontwerpdecreet. De vraag werpt zich echter op of dit voldoende is om een democratisch besluitvormingsproces voldoende te waarborgen. Om het lokaal draagvlak te vergroten en te verzekeren, zou ieder masterplan en elk operationeel plan minstens onderworpen moeten worden aan een openbaar onderzoek. Immers zijn ook andere niet-bindende plannen (vb. beleidsplannen ruimte) aan inspraak onderworpen. Bovendien is participatie en overleg met zowel de landbouworganisaties als met de betrokken landbouwers essentieel met het oog op de creatie van lokaal draagvlak.

Repliek: Zie repliek bij randnummer 12 SARO-MINA en randnummer 3 SALV.

- **Randnummer 6: Veranker de deelname van landbouworganisaties en landbouwers in het bestuursorgaan van het parkbureau op een duidelijkere manier en betrek ook op Vlaams niveau het Departement Landbouw en Visserij en de landbouworganisaties in een overkoepelend Vlaams Parkbureau met het oog op de totstandkoming van een breed gedragen beleid.**

De SALV dringt er op aan dat de deelname van landbouworganisaties en van de in een park betrokken landbouwers in het bestuursorgaan van het parkbureau op een duidelijkere manier decretaal wordt verankerd zodat er kan worden gestreefd naar een breed gedragen beleid. De SALV dringt er ook op dat de deelname van het Departement Landbouw en Visserij en van de landbouworganisaties in een overkoepelend Vlaams Parkbureau decretaal wordt verankerd.

Repliek: Dit wordt reeds vermeld onder artikel 12, §2. Het Departement Landbouw en Visserij neemt deel aan het programmteam Landschapsparken.

- **Randnummer 7: Verhelder de rol die Regionale Landschappen spelen binnen de Vlaamse Parken en vermijd dat er voor deze structuren een dubbelrol ontstaat.**

Gelet op de werkingsgebieden van de Regionale Landschappen en gezien de kandidaatstelling voor de erkenning als Vlaams Park, ontstaan er onvermijdelijk (gedeeltelijke) geografische en bijgevolg bestuurlijke overlappings. De SALV vraagt – naar analogie met het principe ‘one in, one out’ – dat duidelijkheid wordt gecreëerd over de rol van Regionale Landschappen binnen de Vlaamse Parken en dat overlappende werkingsgebieden van Regionale Landschappen niet tot dubbele structuren leiden.

Repliek: Een overlapping tussen een Vlaams Park en een regionaal landschap is mogelijk, maar dit heeft geen gevolgen. Ze hebben immers elk hun eigen doelstellingen en werking. Het ontwerpdecreet biedt mogelijkheden tot afstemming bij bestuurlijke overlappings, zie ook repliek bij art. 19 SARO-MINA.

- **Randnummer 8: Een coherent en effectief landschaps- en openruimtebeleid binnen én buiten de toekomstige parken noopt tot een Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) met slagkrachtige instrumenten.**

De SALV benadrukte samen met de andere adviesraden in hun advies over het instrumentendecreet reeds de nood aan een slagkrachtig BRV. Deze boodschap is gelet op de ruimte-uitdagingen nog steeds actueel.

Repliek: We nemen hiervan akte.

- **Randnummer 9: Betrek de SALV bij de verdere stappen in het parkenbeleid die vanuit de Vlaamse overheid uitgaan.**

Het ontwerp parkendecreet maakt duidelijk dat bovenop het decretale kader de Vlaamse Regering concrete uitvoeringsbesluiten zal vaststellen. Gelet op het strategische belang van het overkoepelende parkenbeleid vraagt de SALV om ook over deze uitvoeringsbesluiten geconsulteerd te worden.

Repliek: De uitvoeringsbesluiten zullen ter advies worden voorgelegd.

Het advies van de VVSG werd verstrekt op 30 november 2022. Het advies gaat als bijlage 5. Om rekening te houden met de door de VVSG gemaakte opmerkingen wordt het ontwerp van decreet aangepast aan sommige opmerkingen van de VVSG.

Samenvatting standpunt VVSG: Bij de oprichting van een Nationaal Park of Landschapspark engageren de gemeenten zich. Die verwachtingen zijn in het ontwerpdecreet soms anders dan in de oproep van april 2021. We vragen dat de regering bevestigt dat de oppervlakte doelstellingen uit de oproep voor een Landschapspark zijn verlaten en dat de gemeenten niet standaard 20% financiële inbreng moeten doen. We vragen dat niet elk Park een eigen rechtspersoon "Parkbureau" moet oprichten. Het ontwerpdecreet moet ook waarborgen dat de deelnemende gemeenten hun goedkeuring moeten geven aan het masterplan.

De voornaamste punten uit het advies worden als volgt beoordeeld:

- **Oppervlakte doelstellingen: de VVSG vraagt dat de regering bevestigt dat de oppervlakte doelstellingen uit de oproep voor een Landschapspark zijn verlaten.** Wat betreft de oppervlakte doelstellingen is het ontwerpdecreet erg gedetailleerd voor Nationale Parken: die moeten een "natuurkern" hebben (50 km² bij de erkenning en 100 km² na 24 jaar) bestaande uit de optelling van ruimtelijk kwetsbare gebieden, speciale beschermingszones, militair domeinen en waterwegen, en die natuurkern moet (voor bepaalde percentages ervan) vallen onder een natuurbeheerplan type 3 of 4. Het is dan ook vreemd dat dat voor een Landschapspark wordt opengelaten. Dat moet 100 km² groot zijn, maar nergens is bepaald met welke bestemmingen je die doelstelling mag bereiken. Dat is ook vreemd omdat in de oproep voor Landschapsparken wel sprake van percentages aan bestemmingscategorieën: min. 70% open ruimte, min. 35% "landschappelijk erfgoed" en min. 15% natuur.

Repliek: De oppervlakte doelstellingen voor de Landschapsparken zijn niet verlaten.

- **Financieel engagement: de VVSG vraagt dat de regering bevestigt dat die 20% financiële inbreng geen nieuwe verplichting is voor de deelnemende gemeenten.** Wat betreft het financiële engagement verwacht men een inbreng van 20% van de gemeenten, maar die staat alleen in de MvT (p. 7), in nota aan de regering (p. 7 onder "impact op gemeenten") en in het advies van IF. Dat staat nergens in het ontwerpdecreet en werd ook niet voorgeschreven in de oproep van april 2021.

Repliek: De financiële bijdrage voor de lokale besturen wordt vermeld in de memorie van toelichting. Het decreet voorziet enkel een basisregeling voor de financiering van de Vlaamse Parken.

- **Governance:- parkbureau: de VVSG vraagt dat niet elk Park een eigen rechtspersoon “Parkbureau” moet oprichten.**
 Voor elk Park moet er een “Parkbureau” worden opgericht, een “rechtspersoon zonder winstuitkeringsoogmerk”. Dat mag een bestaande rechtspersoon zijn (bv. een regionaal landschap als het hele Park erbinnen valt) of een nieuwe specifiek hiervoor opgerichte rechtspersoon. Het is geen nieuwe soort rechtspersoon, maar verwijst naar bestaande categorieën verenigingen zoals bv. een vzw. Voor de Parken die de landsgrens overschrijden zal het Parkbureau moeten kiezen voor een Benelux groepering voor territoriale samenwerking (BGTS) of een Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS). De noodzaak om een aparte rechtspersoon op te richten was ook niet vermeld in de oproep van april 2021. Deze nieuwe verplichting om een specifieke rechtspersoon op te richten, kan de dynamiek onnodig verzwaren, zeker bij grensoverschrijdende Parken.

Repliek: Dit is niet de bedoeling. Het decreet verplicht niet dat er een nieuwe en aparte rechtspersoon dient te worden opgericht. Dit wordt verduidelijkt in de Memorie van Toelichting.

- **Governance: bestuursorgaan:** Verschillende Parken omvatten zoveel gemeenten dat men voor het dilemma zal staan of elke gemeente vertegenwoordigd kan zijn in het bestuursorgaan. Wordt dat bestuursorgaan niet te groot als elke gemeenten vertegenwoordigd is? Bij het toewijzen van de doelstellingen naar specifieke delen van het grondgebied van het Park wil elke individuele gemeente uiteraard wel zijn zeg behouden over haar grondgebied. Dat kan wel als dergelijke beslissingen gebeuren door een ruimere stuurgroep of zo. Het bestuursorgaan staat dan alleen in voor puur organisatorische beslissingen (bv. personeel, overheidsopdrachten,...). Nadeel is dan wel dat het voor gemeenten die niet in het bestuursorgaan zetelen, moeilijker zal zijn om te verantwoorden dat zij taken aan het Parkbureau overdraagt zonder overheidsopdracht (“in house” uitzondering)

Repliek: Wij nemen akte van deze opmerking. De vraag stelt zich of er een probleem kan optreden omtrent overheidsopdrachten. De gesuggereerde piste van ‘in-house’ lijkt hier niet toepasbaar, gezien de eerste voorwaarde is dat de gemeentes in kwestie een directe of indirecte beslissende invloed moeten hebben op de bepaling van strategische doelstellingen als op belangrijke beslissingen, wat hier niet het geval is. Een oplossing zou kunnen zijn om ad hoc overeenkomsten op te maken tussen de deelnemende partijen en het Park op zich op basis van occasioneel gezamenlijke overheidsopdrachten (artikel 48 Wet van 17 juni 2016 inzake overheidsopdrachten), of de parken gewoon laten optreden als aankoopcentrale in de zin van artikel 2, 6° van dezelfde wet. Deze laatste optie lijkt de beste optie te zijn, en dan dienen die parken in hun bestekken uitdrukkelijk opnemen dat zij als aankoopcentrale optreden, en voor wie ze als aankoopcentrale kunnen dienen.

- **Masterplan: de VVSG vraagt dat dat het decreet waarborgt dat de deelnemende gemeenten hun goedkeuring moeten geven aan het masterplan. De gemeente kan daarbij zorgen voor het betrekken van het publiek.**
 Het belangrijkste document bij de uitwerking van een Park is het masterplan. Dat is een inhoudelijk en strategisch plan, dat bepaalt hoe het Park de doelstellingen (oppervlakte en beheer) zal uitvoeren en dat voor een periode van 24 jaar vaststelt. Het masterplan van elk Park wordt door de Vlaamse regering goedgekeurd bij de erkenning van het park. Behalve een advies van de gemeente bij de “parknota”, het document dat dient voor de kandidaatstelling, voorziet het ontwerpdecreet geen procedure voor het masterplan.

Repliek: Er wordt toegevoegd aan het decreet dat het masterplan en operationeel plan minstens het advies van de betrokken gemeenten bevat.

- **Regionale landschappen aligneren op de referentieregio's:** Op 12 maart 2021 heeft de Vlaamse regering over de regiovorming beslist en daarin werd gesteld dat de regionale landschappen zich moeten aligneren op de referentieregio's. De werkingsgebieden van de regionale landschappen zullen de grenzen van een referentieregio niet meer mogen overschrijden, tenzij de regering daarvoor een afwijking toekent. In het ontwerpdecreet is daarover niets te vinden. Concreet stelt de VVSG voor dat artikel 20 over het werkingsgebied van een regionaal landschap als volgt wordt aangevuld: *“Het werkingsgebied past binnen de grenzen van een referentieregio bedoeld in artikel 6 van het decreet van ... over regiovorming, of valt ermee samen, tenzij de regering een afwijking toekent volgens artikel 8 van dat decreet.”*

Repliek: Zie repliek onder opmerkingen van VVP bij artikel 20

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Probleemstelling en omgevingsanalyse

Met de Europese Landschapsconventie ijvert de Raad van Europa sinds 2000 voor de uitbouw van een transversaal landschapsbeleid in al haar lidstaten. Intussen maken 40 lidstaten, die het verdrag ratificeerden, actief werk van de implementatie van de verdragsbepalingen in het nationaal of regionaal beleid. België ratificeerde het verdrag op 28 oktober 2004 en elk gewest onderneemt specifieke initiatieven om de doelstellingen op het vlak van de bescherming, het beheer en de inrichting van landschappen te realiseren.

De implementatie van het Landschapsverdrag staat of valt met de manier waarop het begrip “landschap” wordt ingevuld en met de reikwijdte waarmee het gedefinieerd wordt. De Europese landschapsconventie definieert het landschap als *“een deel van het grondgebied, zoals dat door de mens wordt waargenomen en waarvan het karakter bepaald wordt door natuurlijke en/of menselijke factoren en de wisselwerking daartussen”*. Anders gezegd is een brede definitie van het landschap de sleutel tot een succesvolle implementatie in het beleid en de regelgeving. Het landschap loopt als een facet door de werkelijkheid heen. Het landschap is inherent aan de leefomgeving en laat zich niet binnen sectorale grenzen vangen. Het landschap is per definitie holistisch en moet als een systeem begrepen worden. Omdat een louter sectorale benadering van het landschap zonder meer ontoereikend is, kan het belang van een transversale of sectoroverschrijdende aanpak niet genoeg onderstreept worden. Door het bevorderen van de landschapskwaliteit in Vlaanderen worden ook doelstellingen bereikt op het vlak van duurzaamheid, welzijn en gezondheid, biodiversiteit, klimaat, ruimtelijke transitie, enz.

Essentieel in deze brede definitie is dat het landschap niet zonder de mens bestaat: de manier waarop we het landschap als mens waarnemen, beleven en appreciëren is daarbij een belangrijk aspect. Uit de definitie blijkt ook dat het landschap overal is. Het landschap is meer dan de open ruimte: het gaat ook om randstedelijke gebieden en dichtbebouwde weefsels. Landschap is dan ook uitgesproken een transversaal beleidsthema waarvoor een interdisciplinair en overkoepelend beleid

aangewezen is. Dit ontwerp van decreet biedt de mogelijkheid om landschap als transversaal thema structureel te verankeren. Het legt een basis voor een geïntegreerde en sectoroverschrijdende aanpak om de omgevingskwaliteit te versterken. Het biedt kansen om landschap transversaal en geïntegreerd te benaderen, maatschappelijk bewustzijn voor het landschap te creëren en verbanden te leggen tussen verschillende bestuursniveau's en -entiteiten om expertise te bundelen, ervaringen te delen en samenwerking te bevorderen.

De Europese Biodiversiteitsstrategie 2030 is in 2020 door de Europese Commissie goedgekeurd om dringend weer aansluiting te vinden met de natuur en de biodiversiteit. De fundamentele ambitie van deze strategie is het biodiversiteitsverlies in heel Europa een halt toeroepen door ze te beschermen, te bewaren en te herstellen.

Met de Vlaamse Parken kan Vlaanderen zich daarnaast op twee manieren internationaal profileren. Met de oprichting van Landschapsparken en Nationale Parken Vlaanderen kan Vlaanderen zich inschrijven in internationale kaders zoals IUCN, Unesco en Europese doelstellingen. Bovendien wil Vlaanderen zich aan de hand van de Vlaamse Parken internationaal op de kaart zetten als aantrekkelijke bestemming voor de beleving van natuur, landschap en erfgoed.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Met dit ontwerp van decreet wordt gekozen om voor landschap als transversaal beleidsthema een aparte decretale basis te voorzien. Dit decreet heeft tot doel het stimuleren, faciliteren en uitvoeren van het onderzoek, het duurzaam behoud, het herstel, de ontwikkeling en de ontsluiting van het landschap, het organiseren van samenwerking gericht op algemene landschapszorg en het bevorderen van de biologische diversiteit en het natuurbehoud. Dit decreet legt de basis voor een stimulerend en faciliterend landschapsbeleid dat complementair werkt aan de verschillende sectorale reglementeringen. Dit decreet herbevestigt het engagement voor de implementatie van de Europese Landschapsconventie van 2000 dat van elke ondertekenende lidstaat verwacht wordt.

Met dit ontwerp van decreet wordt gekozen voor een aanpak die vooral stimulerende maatregelen mogelijk maakt en ondersteunt, zoals het stimuleren van samenwerkingsverbanden, die, van onder uit, werk maken van verschillende Vlaamse beleidsdoelstellingen inzake omgeving, natuur, open ruimte, erfgoed, toerisme, economie en dit zonder bijkomende verplichtingen of restricties op te leggen van bovenaf. Er worden vooral kaders voor dergelijke samenwerkingsverbanden gecreëerd met evenwel heldere algemene doelstellingen en spelregels inzake erkenning.

Er worden verschillende statuten voor gebiedserkenningen voorzien, elk met hun eigen focus om gebieds- en doelgericht een antwoord te kunnen bieden aan de lokale uitdagingen.

De regionale landschappen zijn lokale samenwerkingsverbanden van gemeenten en lokale natuur- en landschapsverenigingen die inzetten op de bevordering van het streekeigen karakter, de landschapskwaliteit door algemene landschapszorg en erfgoedzorg, de natuurrecreatie, het recreatief medegebruik, de natuur- en landschapseducatie, het draagvlak voor natuurbehoud en landschap en het gebiedsgericht en geïntegreerd beheer ten behoeve van het natuurbehoud. Ze initiëren en coördineren lokale projecten om de natuur- en landschapskwaliteit te versterken.

De Vlaamse Parken is de verzamelnaam van de Nationale Parken Vlaanderen en de Landschapsparken. Het zijn elk erkende gebieden die zich onderscheiden op het vlak van natuur-, landschap- of erfgoedwaarden. Met de benaming Vlaamse Parken kan Vlaanderen deze bijzondere gebieden gebundeld benoemen en zich hiermee internationaal positioneren met hun specifieke waarden en hun toeristisch potentieel.

De International Union for Conservation of Nature (IUCN) heeft in 1994 richtlijnen opgesteld voor het beschermen van gebieden, waarbij in totaal zes categorieën worden onderscheiden. In alle gevallen gaat het om gebieden (op het land dan wel in zee) die worden aangewezen "tot bescherming en behoud van biologische diversiteit, van natuurlijke en bijbehorende culturele

bronnen en die worden beheerd doormiddel van juridische of andere doeltreffende middelen.” Een expertadvies over de categorisering Nationale Parken in Vlaanderen van 21 oktober 2020 van WUR/Wing wordt gefocust op IUCN categorieën II en V.

Categorie II: Nationale parken. Grote natuurlijke of halfnatuurlijke gebieden, aangewezen om grootschalige ecologische processen en karakteristiek voor het gebied zijnde soorten en ecosysteem eigenschappen te beschermen, welke aanvullend een fundering bieden voor een gezond milieu en cultureel verenigbare spirituele, wetenschappelijke, educatieve, ontspannende mogelijkheden om deze te bezoeken. Categorie II, de enige IUCN-categorie waaraan het predicaat Nationaal Park is verbonden, heeft het beschermen van de biodiversiteit als primaire doelstelling, samen met het bevorderen van recreatie en educatie (providinga foundation for environmentally and culturally compatible spiritual, scientific, educational, recreational and visitor opportunities).

Categorie V: Beschermd landschappen of zeeschappen. Gebieden waar de interactie met mens en natuur over tijd een eigen karakter heeft vervaardigd, met significante ecologische, biologische, culturele en landschappelijke waarden en waar waarborging van de integriteit van deze interactie essentieel is voor de bescherming en duurzaamheid van het gebied en geassocieerde natuur-en andere waarden.

Het expertenadvies concludeert dat de beoogde Nationale Parken Vlaanderen te categoriseren zijn onder IUCN-categorie II en de Landschapsparken onder IUCN-categorie V.

Elk Vlaams Park wordt gevormd door een gebiedscoalitie van samenwerkende partners die daartoe een duurzame en langdurige werking opzetten met het oog op het realiseren van de specifieke doelstellingen voor de betrokken gebiedserkenning. De gebiedscoalitie vormt de verzameling van instanties en organisaties die een gezamenlijke missie voor het park uitdragen en instaan voor de realisatie van de langetermijnvisie.

Nationale Parken Vlaanderen zijn geografisch afgebakende gebieden van voldoende grote omvang die een uitzonderlijke natuurwaarde en een internationale uitstraling hebben. Een Nationaal Park Vlaanderen richt zich op het bereiken van een duurzame bescherming en ontwikkeling van landschapsecologische processen en de bijhorende ecosystemen, habitats en soorten. Het unieke natuurlijke milieu, landschap en erfgoed bieden ook mogelijkheden tot toeristisch recreatieve ontwikkeling en promotie, echter steeds binnen de draagkracht van de natuur en haar omgeving.

Landschapsparken zijn geografisch afgebakende gebieden van voldoende grote omvang en met een internationale uitstraling waar de langdurige wisselwerking tussen mens en natuur heeft geleid tot een specifiek landschap met belangrijke ecologische, abiotische, biotische, culturele of landschappelijke waarden en met een uitgesproken landschapskwaliteit, waarin vanuit een integrale visie ruimte is voor erfgoed, recreatie, natuur, landbouw, wonen, bedrijvigheid en toerisme.

Omdat gebieden slechts onder bepaalde voorwaarden het label van Nationaal Park Vlaanderen, Landschapspark of regionaal landschap kunnen dragen en een garantie op het bijdragen aan de realisatie van de Vlaamse doelstellingen m.b.t. Vlaamse parken nodig is, wordt in dit ontwerp van decreet voorzien in een specifieke erkenningsprocedure en -voorwaarden voor elk parkstatuut. Omdat het organiseren en garanderen van een professionele parkwerking die kwaliteitsvol en duurzaam bijdraagt aan het Vlaamse beleid inzake een transversaal landschapsbeheer een permanente personeelsinzet en continue projectwerking vereist, wordt tevens voorzien in de mogelijkheid tot financiële ondersteuning van de erkende gebieden en gebiedscoalities.

Impactanalyse

Er volgen geen nieuwe verplichtingen uit dit ontwerp van decreet. Het ontwerp van decreet legt vooral de basis voor samenwerkingsverbanden om landschapskwaliteit en landschapszorg te stimuleren binnen enerzijds nieuw op te zetten structuren en anderzijds het continueren van de werking van de Regionale Landschappen. Voor de betrokken actoren die willen instappen in de beoogde samenwerkingsverbanden zullen wel engagementen gevraagd worden die ze in grote mate

zelf kunnen bepalen en zelf zullen moeten realiseren. Elk Vlaams Park wordt gedragen door een gebiedscoalitie die bestaat uit relevante regionale en lokale belanghebbenden, die representatief zijn voor het gebied. Het zijn samenwerkingsverbanden tussen de belangrijkste stakeholders betrokken bij de ontwikkelingen in het gebied zoals:

- de lokale overheden;
- middenveldorganisaties voor zover ze zich engageren tot een actieve bijdrage in de ontwikkeling van het park op het vlak van landschap, natuur, streekidentiteit, toerisme, lokale economie, landbouw ...
- terreinbeherende instanties, organisaties en particuliere eigenaars/gebruikers die het beheer van hun eigendom afstemmen op de doelstellingen van het park.

De coalitiepartners verbinden zich ertoe om een structurele samenwerking op te zetten, en te werken aan de realisatie van de langetermijndoelstellingen en engageren zich hiervoor ook financieel. Afspraken over de samenwerking en het financieel engagement zijn vastgelegd in een door de belangrijkste partners ondertekend samenwerkingsakkoord. Voor het bepalen van de doelstellingen wordt in dialoog gegaan met de inwoners en gebruikers van het gebied.

Er wordt een governance structuur opgezet om de werking van deze samenwerkingsverbanden volgens de zelf gestelde doelstellingen te garanderen. Elk Nationaal Park Vlaanderen en Landschapspark zal over een parkbureau moeten beschikken met een rechtspersoonlijkheid en er zullen masterplannen moeten ontwikkeld, vastgesteld en uitgevoerd worden. Het instappen in het model van een Nationaal Park Vlaanderen of Landschapspark heeft dus wel degelijk een impact, maar het instappen is geheel een gevolg van een eigen keuze. Minstens de helft van de leden van de parkbureaus wordt voorgedragen door de lokale besturen.

Landschapskwaliteit en streekidentiteit houdt geen rekening met gewest- of landsgrenzen. Gebieden met een hoge natuur- of landschapskwaliteit die grensoverschrijdend zijn, krijgen dan ook evenveel kansen om een label als Vlaams Park te bekomen. Aangepaste voorwaarden voor deze overschrijdende parken worden voorzien. Maar ook voor de partners over de grenzen van het Vlaams Gewest geldt dat instappen en de financiële implicaties een gevolg zijn van een eigen keuze.

De Vlaamse Regering kan de algemene coördinatie van het Vlaams Parkenbeleid (erkenningsprocedure; subsidiëring; kennisdeling; generieke communicatie; merkontwikkeling) regelen.

Met de overheveling van de Regionale Landschappen uit het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu naar dit decreet, komen de Regionale Landschappen opnieuw wat dichter bij het Vlaamse beleid. De erkenning wordt opnieuw een Vlaamse bevoegdheid, toezicht en coördinatie blijft behouden bij de provincies. Het decretale kader voorziet de mogelijkheid tot afstemming tussen de Vlaamse Overheid en de provincies teneinde Vlaamse beleidsdoelstellingen structureel te verankeren in de werking van de Regionale Landschappen. Tegelijk wordt de opdracht voor de Regionale Landschappen bijgesteld volgens de huidige rol die deze platformen innemen.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor een artikelsgewijze toelichting wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet (zie bijlage).

3. BESTUURLIJKE IMPACT

Het aldus aangepaste en als bijlage toegevoegde ontwerp van decreet over Vlaamse Parken en algemene landschapszorg heeft geen andere weerslag op de begroting, het personeelskader en de

personeelsbudgetten van de Vlaamse Gemeenschap of op de lokale besturen dan aangegeven in de nota aan de leden van de Vlaamse Regering bij de eerste principiële goedkeuring.

4. VERDER TRAJECT

Dit ontwerp van decreet zorgt voor het decretale kader. Voor de Vlaamse Parken worden de algemene doelstellingen vastgesteld en de basis gelegd voor de erkenning en subsidiëring. Concrete uitvoeringsbepalingen dienen te worden vastgesteld door de Vlaamse Regering.

Het ontwerp van decreet voorziet wel in een overgangsbepaling zodat de lopende aanvragen tot bekomen van het statuut van een Nationaal Park Vlaanderen en een Landschapspark die werden ingediend na de oproep die liep tot 15 september 2021 kunnen aanzien worden zijnde rechtsgeldig volgens de bepalingen van het ontwerp van decreet.

Wat betreft de regionale landschappen wordt de doelstellingen, het werkingsgebied en de basis voor de erkenning bepaald. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen m.b.t. de invulling van de doelstellingen en de afstemming tussen de provincies en de Vlaamse Overheid. Erkende regionale landschappen behouden hun erkenning.

Verder wordt in dit ontwerp van decreet voorzien in een procedure tot intrekking van erkenningen o.b.v. controle en evaluatie van de resultaten van de toegekende erkenningen. Concrete uitvoeringsbepalingen dienen te worden vastgesteld door de Vlaamse Regering.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet over Vlaamse Parken en algemene landschapszorg en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Matthias DIEPENDAELE

Bijlagen:

- *het principieel goed te keuren ontwerp van decreet;*
- *de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet;*
- *het advies van de VTC (bijlage 1)*
- *het advies van de VVP (bijlage 2)*
- *het advies van de MINA en SARO (bijlage 3)*
- *het advies van de SALV (bijlage 4)*
- *het advies van de VVSG (bijlage 5)*